

Gelvonų krašto žemės kalba

Kazys Morkūnas

Lietuvių kalbos institutas

Vietovardžius jų tyrinėjimų Lietuvoje pradininkas Kazimieras Būga (1879–1924) yra pavadinęs žemės kalba, kuri gyvuoja šimtus ir tūkstančius metų¹. „*Vietų vardais į mus kalba pati žemė. Jos kalbos žodžiai – tai miestų, sodžių, upių, ežerų, balų, girių, kalnų ir kt. vardai*“². Šie vardai byloja apie tautos istoriją, kultūrą, ryšius su kitomis tautomis, žmonių santykius su gamta, aplinka, veiklą joje, teikia kitų žinių. Suprantama, ne visi vietovardžiai, kaip ir bendriniai žodžiai, yra atsiradę vienu metu, todėl ir jų amžius nevienodas. Savo ilgaamžiškumu prieš kitus gali „didžiutis“ daugelio didesnių upių, ežerų vardai, arba vandenvardžiai (mokslinėje literatūroje dažnai vadinami hidronimais). Tolimos praeities laikus mena ir kai kurių gyvenamųjų vietų – miestų, miestelių, dvarų, kaimų – pavadinimai (oikonimai). Nemaža minėtų vardų (hidronimų, oikonimų) užfiksuota žilą senovę siekiančiuose istoriniuose šaltiniuose, vėlesniuose teisiniuose dokumentuose, gyvenamųjų vietų surašymuose, kituose leidiniuose. Tačiau kur kas didesnė vadinamosios žemės kalbos dalis ilgus šimtmečius gyvavo tik žmonių atmintyje, perduodama iš kartos į kartą, vartojama gana siauroje aplinkoje – bendraujant vienos ar kelių gretimų gyvenamųjų vietų (kaimų, dvarų) žmonėms, kasdienėje jų kalboje. Tai pievų, dirvų, laukų vardai, arba žemėvardžiai (agronimai), pelkių, raistų, balų, šaltinių vardai (helonimai), miškų vardai (drimonimai), kalnų, kalvų vardai (oronimai), kelių vardai (hodonimai), kapaviečių vardai (tafonimai), kitų įvairių mažesnių objektų vardai. Žemės kalba turtėjo kuriantis pastovioms gyvenamosioms vietoms – dvarams, kaimams – su joms priklausančiais dideliais žemės plotais. Ypač daug žemės vietų (laukus, dirvas, pievas, raistus, miškus ir kt.), reikia manyti, imta „krikštyti“ po didžiojo Lietuvos kunigaikščio Zigmanto Augusto 1557 m. paskelbto įstatymo, kuriuo, atsižvelgiant į Vakarų Europos patirtį ir siekiant ekonominės pažangos, buvo pertvarkytas žemės ūkis – įvesta valakų sistema. Valstiečiai, iki tol daugiausia gyvenę atskiromis sodybomis ir žemę dirbę įvairiose vietose išmėtytais sklypeliais, buvo apgyvendinti kaimuose aplink steigiamus dvarus ir palivarkus. Kiekviena valstiečio šeima gavo po valaką žemės. Kaimo žemė buvo padalinta į tris laukus – įvesta trilaukio sistema, kad vyktų sėjomaina: viename lauke sėjami žiemkenčiai, kitame – vasarojus, o trečias laikomas pūdymu ateinančių metų žiemkenčiams³. Kiekviena valstiečio šeima visuose trijuose laukuose gavo po rėžį (*šniūrą*) žemės. Tie rėžiai ilgainiui, dalijantis šeimoms, neretai buvo dar dalijami į siauresnius rėžius (*šniūrus* ir *šniūrelius*).

Kilo ir natūralus poreikis laukus, atskirus jų gabalus, pievas, krūmus, miškus, kitas vietas vienaip ar kitaip įvardyti, kad dvaro žmonėms, kaimo bendruomenei būtų aiškiau, kur ką sėti, dirbti, gyvulius ganyti ir pan. Laikui bėgant, tų įvardijimų daugėjo. Tačiau, keičian-

¹ Plg. Būga K. *Rinktiniai raštai* (toliau – RR), sudarė Z. Zinkevičius, Vilnius, 1958, t. 1, p. 414–415.

² Būga K. RR, Vilnius, 1961, t. 3, p. 491.

³ Plg. *Lietuvos istorija* (Fotografuotinis leidimas), red. A. Šapoka, Vilnius, 1989, p. 245–247; Bumblauskas A. *Senosios Lietuvos istorija. 1009–1795*, Vilnius, 2005, p. 250–251.

tis politinėms, ekonominėms, visuomeninėms aplinkybėms, vykstant žemės ūkio pertvarkymams, atsirasdavo ne tik naujų įvairių objektų vardų, bet nemaža dalis iš seniau paveldėtų buvo pamirštami arba visai išnyko. Dėl to jau XIX a. pabaigoje–XX a. pradžioje imta rūpintis, kad tie svarbūs kalbos duomenys nerašytajai lietuvių tautos praeičiai pažinti būtų renkami ir skelbiami. Teigiamai vertindamas Jurgio Gerulio knygą apie senosios Prūsų žemės vardus, surinktus iš įvairių archyvinių dokumentų⁴, K. Būga 1922 m. dienraštyje „Lietuva“ kreipėsi ir į savo tautiečius:

„Rinkime vietų vardus! Jie mums žinovų rankose galės papasakoti daug įdomių dalykų iš žilosios mūsų senovės. Mat, vietų vardai kalbininkui istorininkui yra tikri istorijos dokumentai, iš kurių jis išskaito, tarsi iš hieroglifų, mūsų tautos gyvenimo nuotykius“⁵.

Sisteminis visų tikrinių vardų kaupimas pradėtas nepriklausomoje Lietuvoje – 1933 m. įsteigus Pavardžių ir vietovardžių komisiją ir išleidus „Instrukciją Lietuvos žemės vardynui surašyti“ (1934). Pagal šią instrukciją pradžios mokyklų mokytojai, miškininkai, matininkai bei žemėtvarkininkai, studentai, kiti kraštotyra besidomintys asmenys iš vietinių gyventojų iki 1940 m. surašė didelę dalį vardyno, kuris dabar saugomas Lietuvių kalbos institute. Šie rinkiniai, vėliau dar papildyti, dabar sistemini, jų pagrindu rengiamas daugiatomis Lietuvos vietovardžių žodynas.

Praėjusio amžiaus ketvirtajame dešimtmetyje pagal minėtąją instrukciją surinkta ir daug Gėlvonų valsčiaus vietovardžių. Užrašant juos, daugiausia apklausti vyresni – per 60–70 metų turėję žmonės, t. y. gimę XIX a. antrojoje pusėje. Jų tėvų ir senelių prisiminimai siekė ir baudžiavos laikus, kuomet didesnių pertvarkymų Lietuvos kaimas dar nebuvo išgyvenęs. Šių eilučių autorius, po dviejų dešimtmečių (1957–1959) rinkęs duomenis apie širvintiškių tarmę, taip pat apklankė daugumą buvusio Gelvonų valsčiaus gyvenamųjų vietų, užrašė jų vietovardžius. Nors šį surašymą nuo ano skyrė palyginti neilgas laiko tarpas (geri du dešimtmečiai), apklaustieji – taip pat vyresnio amžiaus – asmenys jau buvo kitos kartos žmonės. Tačiau ir šių atmintyje dar buvo išlikę didelių pertvarkymų – nepriklausomos Lietuvos metais skirstymosi į vienkiemius, dvarų reformos ir kitų veiksmų – nepalietas kaimas.

Sovietų valdžios metais prasidėjusi prievartinė žemės ūkio kolektyvizacija, vykdyta melioracija, vienkiemų naikinimas, didesnių gyvenviečių kūrimas, padidėjusi žmonių migracija vertė iš vartosenos trauktis ir daugeliui vietovardžių. Tas procesas vėlesniais dešimtmečiais vis stiprėjo, ir 2003 m. per „Vermės“ leidyklos organizuotą kompleksinę ekspediciją užrašant vietovardžius, daugelio anksčiau užrašytų Gelvonų valsčiaus vietovardžių jau nebeprisiminė ir vyresniosios kartos atstovai. Todėl svarbu jau užfiksuotus vardus paskelbti.

Čia pateikiami Gelvonų valsčiaus vietovardžiai užrašyti 1957–1959 m. Tarp šių ir ankstesniais metais atliktų užrašymų gali būti nesutapimų ne tik kiekybiniu požiūriu (vardų skaičiumi), bet ir tie patys vardai gali turėti kiek skirtingas formas, kitaip kirčiuojami ir pan. Tokių nesutapimų pasitaiko net ir vienu metu ap-

⁴ Gerullis G. *Die altpreussischen Ortsnamen*, Berlin und Leipzig, 1922.

⁵ Būga K. RR, Vilnius, 1959, t. 2, p. 385.

klausiant du ar kelis tos pačios vietos žmones. Kai kurių nevienodumų, netikslumų gali atsirasti ir dėl apklausių skirtingų kvalifikacijų, kitų subjektyvių priešasčių (plg. straipsnio gale „Gyvenamųjų vietų vardų sutrumpinimus“).

Visi minėtais metais užrašyti buvusio Gelvonų valsčiaus vietovardžiai čia pateikiami abėcėlės tvarka. Po antraštinės bendrine lietuvių kalba duodamos formos (juodesniu šriftu) nurodoma (kursyvu), kaip ją vietos žmonės taria⁶. Sutrumpinimais pažymima, koks objektas ir kur jis taip vadinamas. Aiškinama ir iš kokio žodžio jis kilęs (pirminiai vietovardžiai) ar padarytas (priesagų, priešdėlių vediniai). Nurodoma ir šiuos bei dūrinius (sudurtinius), sudėtinius vardus sudarančių pamatinių žodžių reikšmė. Ją nusakant, daugiausia remiamasi didžiuoju „Lietuvių kalbos žodynu“ (paprastai su nuoroda į jį), kartais ir kitais šaltiniais. Prie atskirų vietovardžių pateikiamos ir vietos žmonių pastabos, apibūdinančios patį objektą ar jo pavadinimą.

Aganaūtiškis: *aganaūtiškis* pv. Jsk. Greičiausiai priesagos *-iškis* vedinys iš pvd. *Aganaūskas*, *Aganāuskas*, *Oganaūskas* (plg. lenk. *Ogon* – LPŽ I 68, II 344).

Agulnicà (Ogulnicà?): *agulnicà* drv. Bd, pv. Gržn. Plg. lenk. *ogólny* 'bendras', brus. *азўльны* 't. p.'

Akis: *akis* bl., pv. (šlapia) Gržn, Kl, Prnk. Iš *akis* 'liūno, pelkės, baigiančio užaugti ežero nedidelis vandens plotas' (LKŽ I 64; A. Vanagas LHEŽ 37).

Akivaras: *akivaras* pv. Kl. Iš *akivaras* 'klampi vieta, paversmis' (LKŽ I 72).

Akivarėlis: *akivarėlis* drv., pv. Gržn. Dem. priesagos *-ėlis* vedinys, žr. *Akivaras*.

Akmenynė: *akmeninė* brasta (per Širvintos up.) Lpš. Iš *akmenynė* 'vieta, kur daug akmenų' (LKŽ I 80).

Alksnynas: *alksnynas* kr. Psl. Iš *alksnynas* 'alksnių miškas, alksnytė' (LKŽ I 105).

Alksnynė: *alksninė* pv. Nv. Iš *alksnynė* 'alksniais apaugusi vieta' (LKŽ I 105).

Aīkupė: *aīkūpe* pv. Stv. Pirmasis dėmuo iš *alkà* 'balokšnis, tvenkinys; vieta ant kalno, kur būdavo deginamos aukos' ar *aīkas* 'kalnelis, apaugęs medžiais; senovės lietuvių šventovė, alka', antrasis – iš *ūpė* ar *upis* (LKŽ I 102, 103; A. Vanagas LHD 233; A. Vanagas LHEŽ 39).

Anoj pakalnė: *anoj pakalna* pv. (pakalnėje) Lpš. Iš parodomąjo įvardžio *anàs*, *-à* įvardžiuotinės formos ir *pakalnė* 'žema vieta kalno papėdėje, slėnys; kalno šlaitas' (LKŽ IX 146–147).

Antābalė: *untābala* pv. Kl. Iš priešdėlio *anta-* 'ant' ir *balà* (žr. *Bala*).

Antrà lankėlė: *untrà luñkēla* pv. Psd. Iš keilintinio skaitvardžio *añtras*, *-à* ir dem. priesagos *-elė* vedinio iš *lankà* (žr. *Lanka*).

⁶ Vietos žmonių tarimas parodomas supaprastinta transkripcija. Be bendrinės kalbos rašmenų, dar vartojami: α – žymi trumpą redukuotą (panašų į rusų kalbos *ы*) balsį *a*; ϵ – žymi suužpakalėjusį (paprastai po sukietėjusio *l*) balsį *é*; ω – suužpakalėjusį balsį *i* (tariamą kaip rusų *ы*); $\dot{i}$ – žymi neskiemeninį *i* (pakeičiantį *j*). Kirčiuotų *i* ir *u* balsių ilgumas žymimas tašku dešinėje raidės pusėje (aukštai). Kitų balsių ilgumas nežymimas: kirčiuotų balsių ilgumą rodo tvirtagalės ir tvirtapradės priegaidžių ženklai (nekirčiuoti ir su kairiniu kirčio ženklu balsiai trumpi). Vidurinės priegaidės ženklas (*) rodo pailgėjusius (iki ilgųjų) kirčiuotus trumpuosius *i*, *u* (= *i*, *u*) ir iš galinės atitrauktą kirtį. Priebalsių minkštumas žymimas lankeliu virš raidės jų samplaikose, žodžio gale ir prieš suprieškėjusius užpakalinės eilės balsius (*a*, *o*, *u*), o prieš priešakinės eilės balsius (*e*, *é*, *i*) nežymimas.

An(t) triübōs: *un fribōs* drv. (prie kryžiaus) Nv. Iš prielinksnio *ant* ir *triübà* (plg. brus. *mpyōá* 'vamzdis; šulinio rentinys ir kt. '; LKŽ XVI 919).

Apýrubé: *apírube* pv. Bgd. Plg. priešdėlio *apy-* (*api-*) vedinius *apýruba* 'riba, siena, pasienis, apylinkė', *apírubas* 'apskritas plotas, sritis', *apýrubé* 'vietovė, kuri skiriasi kuo, nuo supančios ją aplinkos, pvz., miškas tarp balų, laukų ir pan.' (LKŽ I 222–223), kurių šaknis *rub-* ne visai aiškios kilmės, plg. liet. *rūbti* 'darytis nelygiam, ruplėtam' (LKŽ XI 856), sl. *rubà* 'riba, linija' (LKŽ XI 849; E. Fraenkel LEW 744).

Apískrita balėlė: *apískrita balāla* pv. (nedidelė) Jk. Iš *apískritas*, *-a* 'apskritas, apskritimo, rato, žiedo formos' (LKŽ I 225, 263) ir dem. priesagos *-elė* vedinio iš *balà* (žr. *Bala*).

Apūšė: *apūšė* pv., upl. Lp. Iš *āpušė/apušė*; galimas siejimas su *Apsuonà* ir kitais vandenvardžiais (žr. A. Vanagas LHEŽ 45).

Apūšės tiltas: *apūšės tīltas* tlt. (per Apūšės upl.) Lp. Dėl pirmojo dėmens žr. *Apušė*, antrasis dėmuo – *tīltas* 'statinys, jungiantis kelią per upę'.

Apušótas: *apušótas* mš. (daugiausia augo ažuolai, dabar priaugę alksniu) Jsk. Iš *apušótas* 'apušių miškas, apušynas' (LKŽ I 276).

Asiūklė: *ašūrkla* pv. Bgd. Galūnės *-ė* vedinys iš *asiūklis* 'asiūklinių šeimos sporinis augalas smulkiais žvyniškais lapeliais' (LKŽ I 326).

Asiūklėnė: *asiklīne* pv. Prnk. Iš *asiūklėnė* 'vieta, kur asiūkliai auga' (žr. *Asiūklė*).

Astravėlis: *astravėlis* pv. (tarp krūmų) Lpl. Hibridinis priesagos *-ėlis* vedinys iš *āstravas* 'sala' (plg. rus. *ócmpos*).

Atažalynas: *atažalīnas* drv., pv. Klm, kr. Kln, Žvn. Plg. *atžalynas* 'vieta, kur daug atžalų auga; jaunas miškas' (LKŽ I 452).

Aukštójos: *aukštójos* drv. (aukštesnėje vietoje) Lsč. Iš bdv. *áukštas*, *-à* netaisyklingai padaryta įvardžiuotinė moteriškosios giminės dgs. vardininko forma.

Ažuolýtė: *užalīte* drv. Kln. Dem. priesagos *-ytė* vedinys iš *ážuolas*; plg. *ážuolýtė* 'jaunų ažuolų miškas, ážuolynėlis' (LKŽ I 535–536).

Bagińsko buchtėlė: *bagińska buchtēla* duburys Širvintos upėje Lpš. Iš (gretimo Pasodninkų kaimo ūkininko, ties kurio žemės rėžiu buvo toji upės vieta) pvd. *Bagińskas* ir hibridinio dem. priesagos *-elė* vedinio iš *buchtà* 'sietuva, duburys' (plg. brus., rus. *бóуxма* 'užutėkis').

Baĩdiškė: *baĩdiške* kr. (pasakojama, kad ten vaidenosi) Kr. Priesagos *-iškė* vedinys iš šaknies *baid-* (plg. *baĩdas* 'baidyklė, šmėkla, vaiduoklis', *baidýti* 'daryti, kad bijotų, gąsdinti, bauginti ir kt. '; LKŽ I 556–557).

Baĩdiškis: *baĩdiškis* drv. (pasakojama, kad seniau ten buvo kapinės) Snd. Priesagos *-iškis* vedinys iš šaknies *baid-* (plg. *Baĩdiškė*).

Bakšių píeva: *bakšių píeva* pv. su kr. Prnk. Pirmasis dėmuo iš pvd. (prvd.) *Bakšýs*, antrasis – iš *píeva* 'žemės plotas, kuriame auga šienaujama žolė' (LKŽ IX 935).

- Bakūnas:** *bakūr̃nas* drv. (seniau), mš. Bd. Gali būti iš slaviškos kilmės pvd. *Bakūnas* (plg. lenk. *Bakun*, brus. *Бакун*, siejamomis su bendrinio žodžiu *бакун* > liet. *bakūnas* 'prastos rūšies tabakas'; LPŽ I 164; LKŽ I 579).
- Balà:** *balà* pv. (šlapia) tlv, Žvn. Iš *balà* 'klampi vieta, dažniausiai su stoviniu joje vandeniui; pelkė, raistas' (LKŽ I 579–580).
- Balė:** *balė* pv. (šlapia) Kžn. Galūnės *-ė* vedinys iš *balà* (žr. *Bala*).
- Balėlė:** *balāla* pv. Šrk. Dem. priesagos *-elė* vedinys iš *balà* (žr. *Bala*).
- Bālės:** *bālas* pv. (buvo šlapia) Jkn, Lbn. Galūnės *-ė* vedinys iš *balà* (žr. *Bala*).
- Bāliai:** *bāliū* bl., pv. (šlapia), rst. Psd. Daugiskaitinis galūnės *-is* vedinys iš *balà* (žr. *Bala*).
- Bāliakampis:** *bālekumpis* mš., rst. Jsk. Pirmasis dėmuo iš *balà* (žr. *Bala*), antrasis – iš *kaūpas* 'kraštas, šalis; pusė; plotas, pakraštys; gabalas' (LKŽ V 180–181).
- Bāliū kálnas:** *bālu kálnas* šlt. (šaltiniuota vieta) Lsč. Pirmasis dėmuo iš *balà/balė* (žr. *Balė, Baliai*), antrasis – iš *kálnas* 'aukštas žemės pakilimas' (LKŽ V 146).
- Bālos (Bālės?, žr.):** *bālas* pv. (šlapia) Kln. Iš *balà* (žr. *Bala*).
- Bālos gālas:** *bālas gālas* drv., pv. Šl. Pirmasis dėmuo iš *balà* (žr. *Bala*), antrasis – iš *gālas* 'vieta, kur baigiasi koks daiktas; daikto kraštinė dalis (pradžia, pabaiga); mažas kokio daikto gabalas' (LKŽ III 54).
- Baltū bóbū rāvas:** *baltū bōbu rāvas* grv. (kažkada ten žmonės matydavę dvi baltas moteris vaikščiojančias) Jkn. Iš *bāltas, -à, bōba* 'moteris' ir *rāvas* (žr. *Ravas*).
- Bārzdė:** *baūzde* pv. Jsk. Galūnės *-ė* vedinys iš *barzdà* 'kas panašu į barzdą; nupjautos su žeme samanos; kupstai ir kt.' ar tiesiog iš *baūzde* 'tokia samana' (LKŽ I 673–674).
- Batareikà:** *batarēika* pv. Psd. Iš brus. *батарэя*, rus. *батарея* 'baterija' su sl. priesaga *-ka*.
- Bendrà:** *bindrà* pv. (jā kaimas seniau bendrai šienaudavo) Kr. Iš *beūdras, -à* 'priklausantis visiems, visų; kartu naudojamas' (LKŽ I 748).
- Bėrkeliai:** *bėrkeliū* pv. Alk, drv. Žg. Greičiausiai iš avd. *Berkelis (Berkelis)*, plg. LPŽ I 238; A. Vanagas LHEŽ 61–62.
- Bėrkeliū miškas:** *bėrkelū miškas* mš. Bd. Dėl pirmojo dėmens žr. *Berkeliai*, antrasis dėmuo – iš *miškas* 'medžiais apaugusi vieta'.
- Beržynas:** *beržīnas* kr. (buvo daug berželių) Jk, mš. Mj. Iš *beržynas* 'beržų miškas' (LKŽ I 776–777).
- Beržū balà:** *beržū balà* bl., pv. Iš. Pirmasis dėmuo iš *bėržas* 'lapuotas medis balta tošimi', antrasis – iš *balà* (žr. *Bala*).
- Biržynas:** *biržīnas* mš. Jsk. Greičiausiai – 'beržų miškas', žr. *Beržynas*; dar plg. *biržynas* 't. p.' (LKŽ I 850).
- Biznio šilėlis:** *bišņa šilālis* mš. Dvn. Dėl pirmojo dėmens plg. *biznas, -à* 'trumpas, striukas ir kt.' (LKŽ I 868), bet gali būti iš avd., plg. pvd. *Bizna, Biznia, Biznis* (LPŽ I 270); antrasis dėmuo – dem. priesagos *-elis* vedinys iš *šilas* (žr. *Šilas*).
- Bliūdėlis:** *bliūdēlis* pv. Mnčš. Hibridinis dem. priesagos *-elis* vedinys iš *bliūdas* (< brus. *блiода*, rus. *блiодо*) 'dubuo'.

- Brastà:** *brastà* pv. (joje griovys ir vieta, kur galima pervažiuoti be tilto)
Kln, grv., upl. Šn. Iš *brastà* 'negili upės vieta, per kurią galima perbristi, pervažiuoti; šlapias, klampus kelias; klampis pieva' (LKŽ I 1005).
- Brastōs diřvos:** *brastōs diřvoas* drv. Kln. Dėl pirmojo dėmens žr. *Brasta*; antrasis dėmuo iš *diřvà* 'ariama, dirbama žemė'.
- Brāstos laūkas:** *brāstas laūkās*: drv., grv. Žvg. Dėl pirmojo dėmens žr. *Brasta*, dėl antrojo plg. *Lauko galas*.
- Būbinas:** *būbinās* grv., pv. Mžl. Iš *būbinas* 'plicka vieta, kalnelis pievoje ar pan.' (LKŽ I 1110; A. Vanagas LHEŽ 71; dar plg. brus., rus. *буген* 'bugnas').
- Būbinė:** *būbine* grv., pv. (/ *Bubinas*, žr.) Mžl, pv. Iš. Galūnės -ė vedinys iš *būbinas* (žr. *Bubinas*).
- Būbinės tiltas:** *būbines tiltās* tlt. Mžl. Dėl pirmojo dėmens žr. *Bubinė*, dėl antrojo – *Apušės tiltas*.
- Būchtiniai šniūrai:** *būchtinių šniūrai* drv. (šalia jos Širvintos upėje buvo gilus duburys) Kr. Pirmasis dėmuo – hibridinis daugiskaitinis priesagos -inis vedinys iš *buchtà* (žr. *Baginsko buchtelė*), antrasis – skolinys *šniūras* (< lenk. *sznur*, brus., rus. *шнур*) 'žemės rėžis ir kt.'
- Būdōs miškas:** *būdōs miškās* mš. Bd. Pirmasis dėmuo iš kaimo pavadinimo *Būdà*, antrasis – iš *miškas* (plg. *Berkelių miškas*).
- Burbālė:** *burbāla* grv., pv. Lp. Priesagos -alė vedinys iš *būrba* 'kas daug kalba, burba' (plg. *burbėti* 'kunkuliuoti, burbuliuoti, murmėti ir kt.'; LKŽ I 1172–1173).
- Būrbaraistis:** *būrbaraištis* rst. Šrk. Dėl pirmojo dėmens žr. *Burbalė*, dėl antrojo – *Raistas*.
- Cegėlnė:** *cegeľne* pv., upl. Jkn, pv. Klm, drv. Mžl (pasakojama, kad visose tose vietose buvo dirbamos ir degamos plytos). Iš skolinio *cegeľnė* (< lenk. *cegielnia*, brus. *цагэльня*) 'plytinė'.
- Čėpapievis:** *čėpapevis* pv., rst. Mjt. Pirmasis dėmuo neaiškus – gali būti iš asmenvardžio, dar plg. *čėpai* 'paprastasis dagišius' (LKŽ II 69); antrasis dėmuo – iš *pieva* (žr. *Bakšių pieva*).
- Čiėpiškė:** *čiėpiške* pv. (prie Kabarkštos, žr. *Kabarkšta*) Kr. Priesagos -iškė vedinys, kurio šaknis neaiški.
- Čiėpiškės rāvas:** *čiėpiškes rāvās* grv. (šienaujamas) Kr. Dėl pirmojo dėmens žr. *Čiėpiškė*, dėl antrojo – *Ravas*.
- Čiūriškės:** *čiūriškes* pv. Jt. Priesagos -iškės vedinys, kurio šaknis galbūt sietina su *čiūrà* 'kas nučiuręs, sučiuręs', *čiūras*, -à 'negražus, menkas pažiūrėti, nučiuręs' ar garsažodžiu skysčio tekėjimui nusakyti, paukščio balsui žymėti *čiūr* (LKŽ II 172–173).
- Čivīlio (Čivilio?) upėlis:** *čivīle (čivīle) upėlis* pv., upl. (Gumbrio dš., žr. *Gumbris*) Kln. Pirmasis dėmuo greičiausiai iš paukščio pavadinimo *čivīlis* 'kikilių šeimos paukštis' ar pvd. *Čivīlis (Čivilis)*; plg. LKŽ II 192; A. Vanagas LHEŽ 78), dėl antrojo dėmens žr. *Upelis*.
- Čiviliškis:** *čivīliškis* pv. Bgs. Priesagos -iškis vedinys iš *čivilis*, žr. *Čivilio (Čivilio) upelis*.

- Daľgiaraistis:** *daľgeraištis* rst. Sdn. Pirmasis dėmuo iš *daľgis* ‘įrankis žolei ar javams pjauti; vilkdalgis’ (LKŽ II 240–241), antrasis – iš *raistas* (žr. *Raistas*). Pirminė jo reikšmė galėjo būti ‘vieta (raistas), kur auga vilkdalgiai’.
- Daniūniškė:** *dañūniške* pv. Šl. Priesagos *-iškė* vedinys iš pvd. *Daniūnas*.
- Daržāpievė:** *daržāpeve* pv. Nv. Pirmasis dėmuo iš *daržas* ‘sklypas daržovėms; aptverta vieta gyvuliams ir kt.’, antrasis – iš *pieva* (žr. *Bakšių pieva*).
- Daržinių pieva:** *daržiniū: pieva* pv. (ir drv. prie jos) Zb. Pirmasis dėmuo iš *daržinė* ‘trobosys šienui (pašarui, javams) laikyti’, antrasis – iš *pieva* (žr. *Bakšių pieva*).
- Degimas:** *degiimas* pv. (seniau buvęs mš.) Mkl, pv. (buvo sausa) Nv. Priesagos *-imas* vedinys iš šaknies *deg-*, plg. *dėgti* ‘būti ugnies veikiamam, nykti ugnyje ir kt.’ Jo pirminė reikšmė – ‘išdegusi vieta (pieva, pelkė, miškas), degesė’ (LKŽ II 361, 368 ir kt.).
- Degišė:** *degiše* pv. (prie Kabarkštos, žr. *Kabarkšta*) Kr. Priesagos *-išė* vedinys iš šaknies *deg-*, plg. *Degimas*.
- Degūtnyčia:** *degūtniča* (<*degūtniča*) kl. (ant Širvintos upės kranto) Mnčš. Hibridinis (slaviškos) priesagos *-yčia* vedinys iš *degūtinė* su ta pačia reikšme – ‘duobė, patalpa, kur degutą dega’ (LKŽ II 377).
- Delenkėlės:** *delenkėlas* drv. (duotas priedas kaimui) Lsč, Mžl. Hibridinis dem. priesagos *-ėlė* daugiskaitinis vedinys iš *delėnka* (žr. *Delenkos*).
- Delėnkos:** *delėnkas* drv. Lsč. Daugiskaitinis vedinys iš slavizmo *delėnka* (plg. rus. *делянка*, brus. *дзялянка*) ‘miško sklypas, biržė’.
- Didelė balā:** *dīdela balā* pv. Iš. Pirmasis dėmuo iš *didelis*, *-ė* ‘žymus savo apimtimi, dydžiu’, antrasis – iš *balā* (žr. *Bala*).
- Didelė pieva:** *dīdela pieva* pv. (dar žr. *Patrakų pieva*) Mžl. Dėl pirmojo dėmens žr. *Didelė bala*, dėl antrojo – *Bakšių pieva*.
- Didelis raistas:** *dīdelis raistas* rst. Klm, pv. Žvg. Dėl pirmojo dėmens žr. *Didelė bala*, dėl antrojo – *Raistas*.
- Didžiāmiškis:** *diāžiamiškis* drv. (seniau mš.) Kl. Pirmasis dėmuo iš *didis*, *-ė* ‘žymus savo apimtimi, stambus’, antrasis – iš *miškas* ‘medžiais apaugusi vieta’.
- Didžiulė balā:** *diāžūrla balā* pv., rst. Lpš. Pirmasis dėmuo iš *didžiulis*, *-ė* ‘žymus savo apimtimi’, antrasis – iš *balā* (žr. *Bala*).
- Didžiulė pieva:** *diāžūrla pieva* pv. Gržn. Dėl pirmojo dėmens žr. *Didžiulė bala*, dėl antrojo – *Bakšių pieva*.
- Didžiulis kálnas:** *diāžūrlis kálnas* kl. Bgs. Dėl pirmojo dėmens žr. *Didžiulė bala*, dėl antrojo – *Balių kalnas*.
- Didžiulis raistas:** *diāžūrlis raistas* pv. (buvo šlapia, dabar nusausinga) Prnk. Dėl pirmojo dėmens žr. *Didžiulė bala*, dėl antrojo – *Raistas*.
- Didžiulis rāvas:** *diāžūrlis rāvas* grv., upl. Lpš. Dėl pirmojo dėmens žr. *Didžiulė bala*, dėl antrojo – *Ravas*.
- Didžpievis:** *dīčpevis* pv. Klm. Pirmasis dėmuo iš *didis*, *-ė* (žr. *Didžiāmiškis*), antrasis – iš *pieva* (žr. *Bakšių pieva*).
- Dirvėlės:** *dīrvoelas* drv. (vidury pievų) Mnčš. Dem. priesagos *-elės* vedinys iš *dirvā* ‘ariama, dirbama žemė; režis, sklypas’ (LKŽ II 586–587).

- Dirvonaĩ:** *dirvonaĩ* drv., kl. Gržn. Iš *dirvónas* 'apleista, nedirbama, sužėlusi dirva' (LKŽ II 588).
- Dūbakelė:** *dūbakela* grv. (ten ėjo kelias) Kr. Dėl pirmojo dėmens šaknies *dub-* žr. *Dubė*, dėl antrojo – *kel-* plg. *kėlias* 'žemės ruožas, kuriuo einama ar važiuojama'.
- Dūbaraistis:** *dūbaraištis* pv., rst. Lbn. Dėl pirmojo dėmens šaknies *dub-* žr. *Dubė*, dėl antrojo – *Raistas*.
- Dūbatrakis:** *dūbatrakis* pv. (šlapia) Nv. Dėl pirmojo dėmens šaknies *dub-* žr. *Dubė*, dėl antrojo – *Trakas*.
- Dūbė:** *dūbe* pv. (seniau), kr. Bgd, pv. (įdubusi tarp dirvų) Kln. Plg. *dūbė* 'įdubimas, slėnys', *dubėti* 'darytis, likti dubiam', *dūbti* 'darytis dubiam, rastis įdubai', *dubūs*, -i 'įdubęs, gilus; duobėtas' (LKŽ II 780 ir kt.).
- Dubėlės pīeva:** *dubėlas pīeva* pv. Kr. Pirmasis dėmuo – dem. priesagos -*elė* vedinys iš šaknies *dub-* (žr. *Dubė*), antrasis – iš *pīeva* (žr. *Bakšių pieva*).
- Dubėlės rāvas:** *dubėlas rāvas* grv. (šienaujamas) Kr. Dėl pirmojo dėmens žr. *Dubėlės pieva*, dėl antrojo – *Ravas*.
- Dubėlės šlaītas:** *dubėlas šlaītas* kr. Kr. Dėl pirmojo dėmens žr. *Dubėlės pieva*, dėl antrojo – *Šlaitas*.
- Dubėlkai:** *dubėlkai* pv. (griovyje) Tlv. Slaviškos priesagos -*elk-* vedinys iš šaknies *dub-* (žr. *Dubė*, *Dubiai*) ar tokios pat kilmės priesagos -*k-* vedinys iš *Dubelė* (žr. *Dubėlės pieva*).
- Dūbiai:** *dūbių* pv. (šlapia) Bgs. Daugiskaitinis galūnės -*is* vedinys iš šaknies *dub-* (žr. *Dubė*).
- Dubūlis:** *dubūlis* pv. (dauboje) Gl. Priesagos -*ulis* vedinys iš šaknies *dub-* (žr. *Dubė*).
- Duburiaĩ:** *dubureĩ* pv. Šrk. Žr. *Duburys*.
- Duburiniai šniūrai:** *duburīnių šniūrai* drv. Gl. Pirmasis dėmuo – priesagos -*in-* vedinys, žr. *Duburys*; antrasis – iš *šniūras* (plg. *Buchtiniai šniūrai*).
- Duburỹs:** *duburĩs* drv., pv. Jsk, pv. Kln, Sdn. Iš *duburỹs* 'įdubimas žemeje, dauba' (LKŽ II 787; dėl šaknies *dub-* dar plg. *Dubė*).
- Dumblėlis:** *dumblālis* pv. (prie jos yra ir drv.) Zb. Dem. priesagos -*elis* vedinys iš *duĩblas* ar vtv. (žr.) *Dumblys*.
- Dumblỹs:** *dumblĩs* pv. Zb. Galūnės -*ys* vedinys iš *duĩblas* 'nusėdusios drumzlės, šlapias, suplaktas purvas' (LKŽ II 835–836).
- Duobėlė:** *dabėla* pv. (su nuolydžiu) Lpš. Dem. priesagos -*elė* vedinys iš *duobė* 'dauba, slėnys, duburys' (LKŽ II 862).
- Dvāro laūkas:** *dvāra laūkas* drv. (senovėje priklausė dvarui) Kr. Pirmasis dėmuo iš *dvāras* 'feodalo valda, žemvaldžio ūkis', antrasis – iš *laūkas* (plg. *Lauko galas*).
- Dvāro pīeva:** *dvāra pīeva* pv. (dabar suarta) Žvg. Dėl pirmojo dėmens žr. *Dvaro laukas*, dėl antrojo – *Bakšių pieva*.
- Dzėgčėrnė:** *džėkčėrne* drv. (seniau ten buvo iškastos duobės degutui varyti) Snd. Iš skolinio *džėgčėrnė* (plg. lenk. *džėgciarnia*, brus. *дзягцярня*) 'dervos varykla, degutinė'.

Dzesencinà: *dzesiñci¹na* mš. Žg. Iš skolinio *dzesencinà* (plg. lenk. *dziesięcina*) '(žemės matas) dešimtinė'.

Dzesencinos: *dzesiñci¹nas* drv. Stv. Plg. *Dzesencina*.

Ėgliavalkis: *ãglevaalkis* pv. (Motiejūnų kaimo miške) Mtj. Pirmasis dėmuo iš *ėglė* 'visada žaliuojantis spygliuotis medis', antrasis – iš *valkà* 'šlapia, klampis, pelkėta vieta, dauba' (LKŽ XVIII 33–34).

Eglynėlis: *aglinėlis* mš. Jk. Dem. priesagos *-ėlis* vedinys iš *eglynas* 'eglių miškas'.

Ežerėlis: *ažerėlis* pv. (seniau, dabar suarta) Jkn. Dem. priesagos *-ėlis* vedinys iš *ežeras* 'pastoviai pripildyta vandens natūrali loma' (LKŽ II 1168).

Galė sėdymų: *galbi sėdimu* pv. Kr. Pirmasis dėmuo iš *gālas* (plg. *Balos galas*), antrasis – iš *sėdymas* 'žemės režis ties sodyba' (LKŽ XII 289–290).

Galinė pėva: *galīne pėva* pv. (labai prasta) Jk. Pirmasis dėmuo iš *galinis*, *-ė* (iš *gālas* su priesaga *-inė*), antrasis – iš *pėva* (žr. *Bakšių pėva*).

Galiniai: *galinėi* drv. Mžl. Plg. *Galinys*.

Galinyš: *galinīs* drv. (seniau buvę patys galiniai režiai) Mžl. Priesagos *-inys* vedinys iš *gālas* (plg. *Balos galas*), nors galėtų būti laikomas ir galinės *-ys* vediniu iš *galinis*, *-ė* (plg. *Galinė pėva*).

Galintiniai šniūrai: *galiñti¹ni¹ šñurai* drv. (seniau buvę režiai kaimo laukų gale) Gl. Pirmasis dėmuo – priesagos *-intinis*, *-ė* vedinys iš *gālas* (plg. *Balos galas*), antrasis – iš *šniūras* (plg. *Buchtiniai šniūrai*).

Galū ūlýchios: *galū uličas* pv. Gržn. Pirmasis dėmuo prielinksnis *galū* (iš *gālas*, plg. *Balos galas*), antrasis – skolinys *ulýchia* (plg. *Paūlyčiai*).

Garāžnykas: *garāžnikas* pv. Msk. Gal hibridinis priesagos *-inykas* vedinys, plg. rus. *зородѣть* '(tvorą) tverti', brus. *гарадзіць* 't. p.?'

Gaŋnio balà: *gaŋne balà* pv. Mkl. Pirmasis dėmuo iš *garnys* 'garnių šeimos paukštis; gužas, gandraš' (LKŽ III 138–139), antrasis – iš *balà* (žr. *Bala*).

Garniškis: *gaŋniškis* pv. Kr. Priesagos *-iškis* vedinys iš *garnys* (žr. *Garnio bala*).

Gegužinė (Gegužinė?): *gegužīne* bl., pv. Mkl. Priesagos *-ynė* (*-inė?*) vedinys iš *gegužė* 'gegutė, pavasarių kukuojantis miško paukštis' (LKŽ III 201).

Geležinė: *gelažīne* drv., pv. Mtj. Priesagos *-inė* vedinys iš *geležis* 'paplitęs gamtoje metalas, iš kurio daromi įrankiai ir kt.' (LKŽ III 216).

Gelvės ežeras: *gelvės ažeras* ež. Bgd., Glv. Pirmasis dėmuo sietinas su liet. *galvis* 'savaiame pasidariusi kūdra senos upės vagos vietoje ar užutėky; iškastos kūdros stačias krantas' (LKŽ III 85), latvių *dzelve* 'vandens duobė pelkėje' (A. Vanagas LHEŽ 105, 111); antrasis dėmuo – iš *ežeras* (plg. *Ežerėlis*).

Gelvės upėlis: *gelvės upėlis* upl. (išteka iš Gelvės ežero, įteka į Žirnojų ežerą) Gl. Dėl pirmojo dėmens žr. *Gelvės ežeras*, dėl antrojo – *Upelis*.

Gīkuškė: *gīkuške* drv., kr., pv. (seniau ten augę ažuolų, beržų, buvęs mš.) Mkl. Priesagos *-ušké* vedinys iš avd. *Gikis, Gikys* (LPŽ I 665, 666; dar plg. *Gikupis*: A. Vanagas LHEŽ 115).

Gilyniškiai (Giliniškiai?): *giliniškių* drv., pv. Bd. Daugiskaitinis priesagos *-iškis* vedinys galbūt iš *gilynė* 'gili vieta' ar *gilinis* 'gilusis' (LKŽ III 299, 300).

Giltinės: *giltinės* drv. Lsč. Iš *giltinė, giltinė* 'mirties simbolis (žmogaus griaučiai su dalgiu, mirtis)' (LKŽ III 303).

Glušėkas: *glušėkas* ež. (nedidelis, labai gilus) Jk. Hibridinis priesagos *-ėkas* vedinys su slaviška šaknimi (plg. lenk. *glusza* 'užkampis, tyluma', brus. *лыш*, rus. *лыш* 'užkampis, atkampi vieta; nykuma'); plg. liet. *glušėkas* 'kurčias ar apykurtis žmogus; apykvailis žmogus' (LKŽ III 444–445).

Gojėlis: *gajėlis* kr. Žvn., mš. Mtj., pv. Gl, Mžl. Hibridinis dem. priesagos *-elis* vedinys iš *gōjus* (žr. *Gojus*).

Gōjo rāvas: *gōje rāvas* mš. (mažas) Lpl. Dėl dėmenų žr. *Gojus* ir *Ravas*.

Gōjus: *gōjis* drv. (seniau – ažuolynas) Kln, Lpl, Psl, pv. Mnčš, kr. Nv, Žvn, grv., mš. Žvg. Plg. lenk. *gaj* 'girelė, miškelis', brus. *zau* 't. p.'

Graištenos: *graištenas* rst. Kln. Daugiskaitinis priesagos *-ena* vedinys iš šaknies, kuri gali būti siejama su *greīsti* 'greitėti, vikrėti' (LKŽ III 558; plg. *Graistupis*: A. Vanagas LHEŽ 120).

Graistenū raistai: *graištenū raistai* rst. Kln. Dėl pirmojo dėmens žr. *Graistenos*, dėl antrojo – *Raistas*.

Gražūlaukė: *gražūlauke* pv. Šrk. Pirmasis dėmuo iš *gražūs*, *-i* 'dailus; vešlus; geras, tinkamas, vertingas' (LKŽ III 546–547), antrasis – iš *laukas* (plg. *Lauko galas*).

Gudiškiai: *gudiškių* drv., pv. Šl. Daugiskaitinis priesagos *-iškis* vedinys iš šaknies *gud-*, kuri sietina su etnonimu *gudas* 'baltarusis (kartais lenkas ar rusas)', lietuvių kalboje įgavusiu ir daugiau reikšmių, paplitusiu asmenvardžių daryboje ir kt. (LKŽ III 692 ir kt.; A. Vanagas LHEŽ 125–126).

Guūbris: *guūbris* pv., upl. (Žuvintos dš.) Kln. Greičiausiai galūnės *-is* vedinys iš *guūbras* 'gumbas; medžio (augalo) sustorėjimas kurioj vietoj; koks pasipūtimas' (LKŽ III 725; A. Vanagas LHEŽ 127).

Ilgà balà: *ilgà balà* pv. Kl. Pirmasis dėmuo iš *ilgas*, *-à* 'kas tęsiasi į ilgumą, toli' (LKŽ IV 44), antrasis – iš *balà* (žr. *Bala*).

Ilgabradis: *ilgabradis* rst. Jk. Pirmasis dėmuo iš *ilgas*, *-à* (plg. *Ilga bala*), antrasis – iš *brādas* 'didelis purvas, klampus kelias, šlapia vieta; brasta' (LKŽ I 981–982).

Ilgajai: *ilgajai* drv. (seniau buvę ilgi rėžiai) Lbn. Iš *ilgas*, *-à* (plg. *Ilga bala*) netaisyklingai padarytos įvardžiuotinės formos *ilgajis* (*ilgajys?*) 'ilgasis'.

Ilgà pīeva: *ilgà pīeva* pv. Žvg. Dėl pirmojo dėmens plg. *Ilga bala*, dėl antrojo – *Bakšių pieva*.

Ilgaraistis: *ilgaraistis* rst. (ilgas) Mžl. Pirmasis dėmuo iš *ilgas*, *-à* (plg. *Ilga bala*), antrasis – iš *raistas* (žr. *Raistas*).

- Ilginė:** *ĩlĩgĩne* bl. Stv. Priesagos *-inė* vedinys iš *ĩlgas*, *-à* (plg. *Iлга bala*).
- In Trakùs šniūrėliai:** *ĩin trakùs šniūrėliĩ* drv. Mžl. Pirmasis dėmuo – prielinksnis *in* ‘ĩ’, antrasis – vienkiemio *Trakaiĩ* pavadinimas, dėl trečiojo – dem. priesagos *-elis* vedinio plg. *Buchtiniai šniūrai*.
- Išdagai:** *ĩždagaiĩ* pv. Mžl, Psd. Plg. *ĩšdagas* ‘išdegusi ar saulės išdeginata vieta pievoje, miške, durpyne; degimas’ (LKŽ IV 167).
- Išdėgėlis:** *ĩždėgėlis* rst. Mžl. Priesagos *-elis* vedinys iš veiksmažodžio *ĩždėgti*, reiškiantis ‘kas išdeges, išdegusi vieta’ (plg. *Išdagai*).
- Jaurai:** *jaurai* drv. Žg. Iš *jaura*, *jauras* ‘šlapia, sunki nederlinga, vasarą išdžiūstanti ir suskylanti dirva; balos žemė; šaltažemis; dirvožemis su molio ir šlyno priemaišomis; klampi vieta; smėlynė su priemoliu’ (LKŽ IV 315).
- Jokiškių rāvas:** *jekiškiũ rāvās* grv. (šienaujamas) Kr. Pirmasis dėmuo – priesagos *-iškis* vedinys greičiausiai iš asmenvardinės šaknies *jok-* (plg. A. Vanagas LHEŽ 136); dėl antrojo dėmens žr. *Ravas*.
- Jonėliškis:** *jenėliškis* pv. Kln. Priesagos *-iškis* vedinys greičiausiai iš avd. *Jonėlis*.
- Kabarkštà:** *kabarkštà* grv. Nv, up. (Širvintos dš.) Iš, Mkl, Mžl, Tlv. Hidronimas siejamas su *kabarkšėti* ‘pykšėti, bildėti; daužyti, barškinti’, *kabařkštas* ‘pagalys’ (LKŽ V 9; A. Vanagas LHEŽ 140).
- Kabarkštėlė:** *kabarkštėla* up. Mkl. Su dem. priesaga *-ėlė* iš (ir greta) *Kabarkšta* (žr.).
- Kabarkštinė:** *kabarkštĩne* drv., pv. Kr, Tlv. Priesagos *-inė* vedinys iš *Kabarkšta* (žr.).
- Kabarkštinės duobė:** *kabarkštĩnes dabė* pv. (slėnyje) Kr. Dėl pirmojo dėmens žr. *Kabarkštinė*, dėl antrojo – *Duobelė*.
- Kačėlis** žr. *Kočėlis*.
- Kačėrgos:** *kačėrgas* drv. (seniau ten buvę siauri rėželiai) Lsč. Iš *kačėrga* (< brus. *качарга, кочерга*) ‘žarsteklis, maišiklis’.
- Kadāriškės:** *kadāriškes* bl. Mtj. Daugiskaitinis priesagos *-iškė* vedinys gali būti siejamas su *kādaras* ‘skuduras, skarmalas; senas, netikęs daiktas; liesas, išdžiūvęs žmogus ar gyvulys’ (LKŽ V 43; dar plg. LPŽ I 884).
- Kálno krúmai:** *kálna krúmai* kr. (alksnynas ant kalnelio) Mžl. Pirmasis dėmuo iš *kálnas* ‘aukštas žemės pakilimas’ (LKŽ V 146), antrasis – iš *krúmai* (žr. *Krúmai*).
- Kamáikos ežerūkas:** *kamáikas ažerũkas* ež. Lbn. Pirmasis dėmuo, pasak vietos žmonių, iš vienkiemio vardo *Kamáika*, bet greičiausiai iš upl. *Kamaja* (žr.) su sl. priesaga *-ka*; antrasis dėmuo – dem. priesagos *-iukas* vedinys iš *ėžeras* (plg. *Ežerėlis*).
- Kamajà:** *kamajà* pv., upl. (Neries dš.) Jkn. Priesagos *-aja* vedinys iš liet. *kam-* šaknies, seniau galėjusios turėti reikšmę ‘kemas, kupaštas’, dabar – ‘kamuolys, gniūžtė, gurvolys’ (LKŽ V 172; A. Vanagas LHEŽ 144).
- Kampaĩ:** *kumpaĩ* pv. (prie miško) Mkl, Psd, Tlv. Žr. *Kampas*.

Kaĩpas: *kuĩpas* pv. (prie Širvintos upės) Lpl, kr. Msk, drv. Žvg. Iš *kaĩpas* 'vieta, kur susikerta du daiktai; plotas, pakraštys; gabalas' (LKŽ V 180–181).

Kamša: *kumša* pv. Iš, *kamša* pv. Šrk. Iš *kamša* 'žabais, virbais išklotas kelias; prikimšta, užtaisyta duobė; klampi vieta' (LKŽ V 184).

Kaĩšos: *kaĩšas* pv. Lbn. Žr. *Kamša*.

Kanapĩena: *kanapĩena* pv. (prie Kabarkštos upės) Kr. Iš *kanapĩena* 'dirva, kurioje augo kanapės' (LKŽ V 196).

Kapai: *kapai* kapinės Šn. Iš *kapai* 'vieta, kur laidojami žmonės', *kāpas* 'vieta, kur numirėlis palaidotas; vietoje sukastas žemių kauburyš' (LKŽ V 226, 228).

Kapėliai: *kapėlij* seniau buvusių kapinių vieta Bgd, Mkl, Mžl, pv. (seniau prie jos buvusios kapinės) Mnčš. Daugiskaitinis priesagos *-elis* vedinys iš *kapai*, *kāpas* (žr. *Kapai*).

Kapiniai šniūrai: *kapĩnių šĩnũrai* drv. (buvę rėžiai prie kapinių) Gl, Kr. Pirmasis dėmuo – daugiskaitinis priesagos *-inis* vedinys iš *kapai* (žr. *Kapai*), antrasis – iš *šniūrai* (plg. *Buchtiniai šniūrai*).

Kapinis kálnas: *kapĩnis kálnas* drv. Kr. Pirmasis dėmuo – priesagos *-inis* vedinys iš *kāpas* (žr. *Kapai*), antrasis – iš *kálnas* (plg. *Kalno krūmai*).

Kapũ duobė: *kapũ dabė* drv. Gl. Dėl pirmojo dėmens plg. *Kapai*, dėl antrojo – *Duobė*.

Kapũ kálnas: *kapũ kálnas* kl. Gl. Dėl pirmojo dėmens plg. *Kapai*, dėl antrojo – *Kalno krūmai*.

Karčėmà: *karčėmà* drv. (sakoma, ten seniau stovėjusi karčema) Žg. Iš *karčėmà* (< lenk. *karczma*, brus. *карчма*) 'smuklė' (LKŽ V 268–269).

Karklýnas: *karklĩnas* drv., pv. Lbn. Iš *karklýnas* 'vieta, kur karklai auga; daug karklų' (LKŽ V 293).

Karklýtės: *karklĩtes* kr. Lsč. Iš dem. *karklýtė* 'karklýtė, karklų prižėlusai vieta' (LKŽ V 294).

Kartubalà: *kartubalà* pv. Klm. Pirmasis dėmuo gali būti siejamas su *kartũs*, *-i* 'gailaus, aštraus skonio' (LKŽ V 347; dar plg. *Karčiupis*, *Kartupis*: A. Vanagas LHEŽ 147, 148), dėl antrojo dėmens žr. *Bala*.

Kártuvės: *kártuves* pv. (dabar – drv.) Psd. Plg. *kártuvės* 'du stulpai su skersiniu viršuje pakabinti ant virvės nuteistiems mirti pakariant; prk. sunkus gyvenimas, kankynė' (LKŽ V 348).

Karvėlpejai (Karvėlpejai?): *karvėlpejĩ* drv. (dabar), pv. (seniau) Jsk. Pirmasis dėmuo iš *karvėlis* '(paukštis) balandis', antrasis – gal perdirbinys iš *pĩeva* (plg. *Bakšių pieva*)?

Kasagõrai (Kosagõrai?): *kasagõrai* drv. Žg. Galbūt iš slavizmų: lenk. *kosà* 'dalgis', brus. *кацà* 't. p.', rus. *коцà* 'dalgis; rėžis, siaura juosta' ir lenk. *gõra* 'kalnas', brus. *запà* 't. p.', rus. *зопà* 't. p.'

Kaũnakelis: *kaũnakelis* pv. Nv. Iš *kaũnakelis* 'kelias Kauno link' (LKŽ V 436); o gal pirmasis dėmuo iš *kaũnius* 'kas mušasi, kaunasi' ar *kaunũs* 'kuris mėgsta muštis, kautis', *kaunus* 'kuklus' (LKŽ V 436), antrasis – iš *kėlias* (plg. *Dubakelė*).

Kavõlio rãvas: *kavõle rãvas* pv. Kln. Pirmasis dėmuo iš *kavõlis* (< lenk. *ko-wal*, brus. *кавал*) 'kalvis', antrasis – iš *rãvas* (žr. *Rãvas*).

- Kelnėlės:** *keľnėlas* bl., pv. Mkl. Daugiskaitinis priesagos *-elė* vedinys iš *kėlnės* (žr. *Kelnės*).
- Kėlnės:** *kėlnes* pv. Jkn, Kln. Iš *kėlnės* 'ant juosmens ir kojų dėvimas drabužis' (LKŽ V 527; dėl vietovardžio reikšmės dar plg. *keln-* šaknies hidronimus: A. Vanagas LHEŽ 151–152).
- Kėmsa:** *kĩmsa* pv. Kžn. Iš *kėmsa*, *kėmsas* 'samanomis ar žole apžėles kelmas ar žemės kauburėlis' (LKŽ V 563).
- Kemsynė:** *kiĩsĩne* pv. Iš, Kln, Kr. Iš *kemsynė* 'kemsų priaugusi vieta' (plg. *Kemsa*).
- Kemsynės šniūrai:** *kiĩsĩnes šĩnũrai* drv. Kr. Dėl pirmojo dėmens žr. *Kemsynė*, dėl antrojo – plg. *Buchtiniai šniūrai*.
- Kerėplaupė:** *kerėplaupe* pv. Kln. Pirmasis dėmuo iš *kerėpla* 'nedailus, išsikėtojęs daiktas; išsikėtęs, išsišakojęs augalas' (LKŽ V 604), ant-rasis – iš *ũpė* (žr. *Upė*).
- Kermošynė:** *kermasĩne* pv. (pasakojama, kad seniau ten vykdavę tur-gūs) Mnčš. Hibridinis priesagos *-ynė* vedinys iš *kermošĩ(u)s* (< lenk. *kiermasz*) 'prekymetis'. Gali būti perdirbta ir iš *kermušĩnė*, plg. *kermušĩnas* 'vieta, kur kermušės (laukiniai česnakai) auga' (LKŽ V 613).
- Kiaūlių kapaĩ:** *kaũliũ kapaĩ* kl. (seniau ten užkasdavę nugaišusias kiau-les ir kitus gyvulius) Kln. Pirmasis dėmuo iš *kiaũlė* 'naminis gyvu-lys, auginamas mėšai', dėl antrojo dėmens plg. *Kapai*.
- Kirtĩmas:** *kiĩtĩmas* pv. Nv. Iš *kirtĩmas* 'iškirstas miško plotas, skyni-mas' (LKŽ V 871).
- Klĩnas:** *klĩnas* drv. Šn. Iš *klĩnas* (< lenk. *klin*) 'pleištas; prk. trikampio pavidalo žemės plotas' (LKŽ VI 95).
- Klĩšpė:** *klĩšpe* pv. (pagal miškelį) Lp. Gal perdirbinys (su priebalsių perstatymu) iš *klĩpšė* – su priesaga *-šė* iš *klĩpti* 'linkti į šalį, krypti' (LKŽ VI 105)?
- Kmynĩnė:** *kmĩnĩne* pv. Stv. Iš *kmynĩnė* 'vieta, kur auga daug kmynų' (LKŽ VI 188).
- Kmĩznykas:** *kmĩzĩnikas* bl. (šlapias klonis) Lsč. Kilmė neaiški; gal prie-sagos *-inykas* vedinys iš šaknies *kniz-*, plg. *knĩzti* 'dubti, zmekti' (LKŽ VI 274).
- Kočėlis (Kačėlis?):** *kačėlis* kr. Žvn. Gal sietinas su skoliniu *kočėlas* (plg. brus. *качало, качалка*) 'apvalus įrankis kočioti, vynioti, riesti; ridinis' (LKŽ VI 282).
- Kočėpievis (Kōdžpievis?):** *kōčėpevis* pv. Mtj. Pirmasis dėmuo – neaiš-kus, antrasis – iš *pĩeva* (plg. *Bakšių pieva*).
- Kōdžpievis** žr. *Kočėpievis*.
- Kója:** *kóje* pv. Kln. Iš *kója* (aiškinama, kad pieva ilga, panaši į koją).
- Kosagōrai** žr. *Kasagorai*.
- Krakavà (Krokavà?):** *krakavà* upl. (vasarą išdžiūsta) Sdn. Priesagos *-ava* vedinys iš šaknies *krak-*, kuri gali būti siejama su *krākė* 'karo-sas' (LKŽ VI 406; A. Vanagas LHEŽ 163).
- Krašĩnis:** *krašĩnis* drv. Psd. Iš *krašĩnis* 'esantis pakraštyje, gale'.
- Krikštāpo rāvas:** *krĩkštāpa rāvas* grv. (šienaujamas, yra krūmų) Kr. Pirmasis dėmuo iš avd. *Krikštāpas*, dėl antrojo žr. *Ravas*.

- Krivūlkos:** *krivūlkas* pv. (labai kreiva) Msk. Hibridinis vedinys iš *krivūlis* 'kreivas daiktas' su sl. priesaga *-ka* (LKŽ VI 661–662).
- Kryžiābalė:** *krīžēbala* bl. (vasarą išdžiūsta) Sdn. Pirmasis dėmuo iš *krīžzius* 'stiebas su skersiniu viršutiniame gale – krikščionių tikėjimo simbolis' (LKŽ VI 672), antrasis – iš *balā* (žr. *Bala*).
- Kryžiākėlė:** *krīžēkela* drv., pv. (ten susikerta keliai) Žvg. Plg. *krīžkelė* 'vieta, kur kryžiuojasi, kertasi keliai' (LKŽ VI 673).
- Krokavà** žr. *Krakava*.
- Krúmai:** *krúmai* kr., gn. Jk. Iš *krúmai* 'jaunas smulkių medžių miškelis' (LKŽ VI 697).
- Kučkīniškis:** *kučkīniškis* pv. Šn. Gali būti priesagos *-iniškis* vedinys iš avd. *Kučkà* (LPŽ I 1101).
- Kudelių balà:** *kudēlūr balà* pv. (šlapia) Kr. Pirmasis dėmuo iš pvd. *Kudēlis*, dėl antrojo dėmens žr. *Bala*.
- Kunigiškis:** *kunigīškis* pv. (dabar yra kiek drv.) Stv. Gali būti iš pvd. *Kunigiškis* (LPŽ I 1124). Dar plg. *kunigiškis* 'kunigo darbininkas, tarnas ar baudžiauninkas' (LKŽ VI 895).
- Kunigiškių ravėlis:** *kunigīšku ravēlis* grv. Žvg. Pirmasis dėmuo iš kaimo vardo *Kunigiškiai* (dar plg. *Kunigiškis*), antrasis – dem. priesagos *-elis* vedinys iš *rāvas* (žr. *Ravas*).
- Kuřkliškės:** *kuřkliškės* kr. Šl. Daugiskaitinis priesagos *-iškės* vedinys iš *kuřk(l)-*, plg. *kurkti* 'rėkti, tam tikru balsu, turkti, kvarkti' (LKŽ VI 956), *kuřklas* 'kurkulas, varlių kiaušinėlis, ikras' (ten pat, 954; dar plg. A. Vanagas LHEŽ 174).
- Láibgalės:** *láibgalas* drv. Kr. Plg. *láibgalis* 'laibasis galas, smaigalys' (LKŽ VII 14).
- Laibgalių rāvas:** *laibgalūr rāvās* grv. (šienaujamas) Kr. Dėl pirmojo dėmens plg. *Laibgalės*, dėl antrojo – *Ravas*.
- Lankà:** *lunkà* pv. Lpl, Lsč, Msk, Šrk, drv. Kr. Iš *lankà* 'didelė, lygi pieva, dažniausiai prie upės, potvynio metu užliejama vandens; klonis, slėnis, pakalnė' (LKŽ VII 125).
- Lankėlė:** *luņkēla* pv. Psd. Dem. priesagos *-elė* vedinys iš *lankà* (žr. *Lanka*).
- Lankōs rāvas:** *lunkōs rāvās* grv. Kr. Dėl pirmojo dėmens žr. *Lanka*, dėl antrojo – *Ravas*.
- Lapavaīnio lieptėlis:** *lapavaīne leptēlis* grv., šlt. Šl. Pirmasis dėmuo galbūt priesagos *-ainis* vedinys iš *lapāvas* 'medžio lapo spalvos' (plg. P. Skardžius RR I 379; A. Vanagas LHD 74), antrasis – dem. priesagos *-elis* vedinys iš *liēptas* 'lenta ar rąstas, perdėtas skersai griovį ar upelį pereiti' (LKŽ VII 430).
- Lapytiškis (Lapitiškis):** *lapītiškis* pv. Kln. Kilmė nėra visai aiški; galbūt priesagos *-iškis* vedinys iš *lapýtas* 'lapuotas' (LKŽ VII 150) ar *lapýté* 'lapija', *lapýtis* 'lapės jauniklis' ir pan. (plg. P. Skardžius RR I 355–356).
- Lapliėrių rāvas:** *lapliėru rāvās* grv. Kr. Pirmasis dėmuo iš kaimo vardo *Lapliėriai*, dėl antrojo dėmens žr. *Ravas*.
- Laukėlis:** *laukēlis* drv. Bgd. Dem. priesagos *-elis* vedinys iš *laukas* (plg. *Lauko galas*).

- Laukinės šlāpios:** *laukišnes šlāpes* pv. (tarp dirvų) Žvg. Pirmasis dėmuo daugiskaitinis priesagos *-inē* vedinys iš *laukas* (plg. *Lauko galas*), antrasis – iš *šlāpias*, *-iā* 'skysčio (papr. vandens) prisigėres, primirkęs' (LKŽ XIV 1015).
- Laukystà:** *laukišta* drv. Jkn. Iš vienkiemio vardo *Laukystà*.
- Laũko gālas:** *lauka gālas* pv. Prnk, drv. Šl. Pirmasis dėmuo iš *laukas* 'lygi, be medžių vieta; dirbama žemė' (LKŽ VII 117), antrasis – iš *gālas* (plg. *Balos galas*).
- Laũmīaraistis:** *laũmeraištis* bl. (ant kalno) Sdn. Pirmasis dėmuo iš *laũmē* 'mitologinė būtybė' (LKŽ VII 190), dėl antrojo dėmens žr. *Raistas*.
- Laužākálnē:** *laužākálna* drv., kl., mš. Bgd. Pirmasis dėmuo iš *laužas* 'krūva virbų, žabų, šakų, medgalių; suversta kokių nors netikusių, sulaužytų daiktų krūva' (LKŽ VII 195), antrasis – iš *kálnas* (plg. *Kalno krūmai*).
- Laužỹnē:** *laužĩne* kr. Klm. Iš *laužỹnē* 'vieta miške, kur daug prilūžusių šakų, žabų; audros priversta, prilaužta stačių medžių vieta' (LKŽ VII 197).
- Lazdynyno kálnas:** *lazdinĩna kálnas* kl. (auga krūmai) Lpl. Pirmasis dėmuo iš *lazdynynas* 'lazdynų miškas, krūmai' (LKŽ VII 213), antrasis – iš *kálnas* (plg. *Kalno krūmai*).
- Lietáuka:** *letáuka* pv. Bd, pv., upl. Kžn. Manoma, gali būti hibridinis sl. priesagos *-ka* vedinys iš **Lietava*, o šis priesagos *-ava* vedinys iš **Leita*, kurio šaknis siejama su *liėti* 'pilti' (K. Kuzavinis 5–16; A. Vanagas LHEŽ 185, 190). Tačiau pavadinimas gali būti ir su slaviškos kilmės priesaga *-auka*, plg. *Plentáuka*, *Viliáuka*.
- Lýgaraistis:** *lýgaraištis* rst. (Darvydų miške) Lpš. Pirmasis dėmuo iš *lygūs* (*lýgus*) 'be įdubimų ir iškilimų, plynas' (LKŽ VII 485), dėl antrojo dėmens žr. *Raistas*.
- Lynēlis:** *linēlis* pv. Lsč. Dem. priesagos *-elis* vedinys iš *lýnas* 'karpinių šeimos žuvis' (LKŽ VII 521; dar plg. A. Vanagas LHEŽ 192).
- Lisagūra (Lisagūrà?):** *lisagūra* kl., pv. Tlv. Plg. lenk. *lysa góra* 'plikas (neapaugęs) kalnas'.
- Lišnas kaválkas:** *lišnās kaválkas* drv. (yra krantai prie Širvintos upės) Psd. Plg. brus. *лішні кава́лак* (lenk. *kawátek*) 'atliekamas gabalas'.
- Liūdēniškis (Liudēniškis?):** *liūdēniškis* drv. Kr. Priesagos *-iškis* vedinys. Pamatinė vietovardžio dalis neaiški, galbūt šaknis *liūd-/liud-* yra *liūg-/liug-* variantas, t. y. sietina su *liūgas* 'nedidelė bala, klanas, valka; purvynas, liūnas, klampynė', *liūgėti* 'liumpsėti, liūliuoti', *liūgīnas* 'purvinas, dumblinas' (LKŽ VII 602–603; A. Vanagas LHEŽ 193).
- Liūnas:** *liūnas* pv. (šlapia) Psl, Šl. Iš *liūnas* 'linkstanti samanų pluta pelkėje, prie pelkėjančių ežerų ar upių; klampynė, marmalynė' (LKŽ VII 613).
- Liūnà:** *liūna* pv. Sdn. Galbūt sietina su *liuōnas*, *-à* 'netvirtas, silpnas; valkus' (LKŽ VII 619)?
- Loviaĩ:** *laveĩ* grv., pv. Mnčš. Iš *lovys* 'loma; upės vaga' (LKŽ VII 667–668).

Lūgėlis: *lugėlis* pv. (užliejama), drv. (buvę režiai prie pievos) Lpš. Dem. priesagos *-elis* vedinys iš *lūgas* 'upės užliejama dubi vieta; klampi upės atšaka; liūnas, klampynė' (LKŽ VII 671).

Mačiūlka: *mačiūlka* pv. (šlapia) Snd, bl. Žg. Iš sl. *mačiulà* 'linmarka' su dem. (sl.) priesaga *-ka*, plg. brus. *мачўличка* 'vieta, kur mirkomi linai' (dar plg. A. Vanagas LHEŽ 200).

Majākiniai šniūrai: *majākinij šniūrai* drv. (ten seniau buvo trianguliacijos punktas) Kr. Pirmasis dėmuo – hibridinis daugiskaitinis (priesagos *-inis*) vedinys (plg. brus., rus. *маяк* 'trianguliacijos bokštas'), dėl antrojo dėmens plg. *Buchtiniai šniūrai*.

Maliavānka (Moliavānka?): *malevānka* drv. Iš, Mžl. Greičiausiai iš lenk. *malowanka* 'spalvotas paveikslėlis; margutis'.

Mārgai: *mārgai* mš. Šrk. Greičiausiai iš *mārgas* 'žemės matas', bet gali būti ir iš, be tiesioginės reikšmės, įvairiomis perkeltinėmis reikšmėmis vartojamo *mārgas*, *-à* 'įvairus, mišrus; prastas, ne koks' (LKŽ VII 850–851; dar plg. A. Vanagas LHEŽ 205).

Margėliai: *maŕgėlij* drv., rst. Stv, drv. (gale lauko) Šn. Daugiskaitinis priesagos *-elis* vedinys iš *mārgas* (žr. *Margai*).

Mārgiai: *māŕgij* pv. (prasta, kaimo bendrai šienaujama) Tlv. Iš *mārgas* (žr. *Margai*).

Maruškos kalnėlis: *maruškas kalnėlis* kl. Bgs. Pirmasis dėmuo greičiausiai iš avd. *Maruška* (plg. LPŽ II 170), antrasis – dem. priesagos *-elis* vedinys iš *kālnas* (plg. *Kalno krūmai*).

Matvirvālkis žr. *Motvirvālkis*.

Māželio rāvas: *māzele rāvas* grv., kr. Lpl. Pirmasis dėmuo iš pvd. *Māželis*, dėl antrojo dėmens žr. *Ravas*.

Mažiūniškiai: *mažiūniškij* kr., pv. Psd. Daugiskaitinis priesagos *-iškis* vedinys galbūt iš avd. (prvd.?) *Mažiūnas*.

Mėdinos: *mėdinas* drv. Žvn. Iš *mėdinas*, *-à* 'miškinis, laukinis' (LKŽ VII 986).

Meldynė: *mėldīne* drv. Šrk. Iš *mėldynė* 'vieta, kur priaugę daug meldų' (LKŽ VII 1028).

Melnytėlė: *mėlnitėla* drv., pv. Mtj. Hibridinis dem. priesagos *-ėlė* vedinys iš *mėlnyčia* (plg. brus. *мельница*, rus. *мельница*) 'malūnas'.

Mėmaraistis: *mėmaraistis* pv. Nv. Pirmasis dėmuo galbūt perkeltine reikšme iš *mėmà*, *mėmė* 'tylus, lėtas, mažakalbis žmogus; nevykėlis, užaušėlis' (LKŽ VIII 5), dėl antrojo dėmens žr. *Raistas*.

Meškà: *meškà* pv. Kln. Iš *meškà* 'lokys'.

Meškīniai: *meškīnij* drv., kr., pv. Dvn. Iš *meškīnis* 'toks, kaip meškos; stambus, tvirtas' (LKŽ VIII 91).

Mindālišķiai: *mindālišķij* pv. Kžn. Daugiskaitinis priesagos *-(al)iškis* vedinys galbūt sietinas su šaknimi *mind-* 'mindžioti, minti'.

Miūnderio raistėlis: *miūndere raistėlis* pv., rst. Kln. Pirmasis dėmuo iš pvd. *Minderys*, antrasis (dem. priesagos *-elis* vedinys) – iš *raistas* (žr. *Raistas*).

Mišķėlis: *mišķėlis* kr. Iš. Iš *mišķėlis* 'nedidelis miškas'.

Miškinės šlāpjos: *miškīnes šlāpes* pv. (prie miško) Žvg. Iš dviejų aiškias tiesiogines reikšmes turinčių būdvardžių: *miškīnis*, *-ė* ir *šlāpias*, *-ià*.

Miškỹtė: *miškỹte* drv., pv., rst. Stv. Dem. priesagos *-ytė* vedinys iš *miškas*.

Moliavānka žr. *Maliavanka*.

Móliupis: *mólupis* pv., upl. Kžn. Pirmasis dėmuo iš *mólis* 'rusva žemė, taši, kai drėgna', antrasis – iš *ùpė* (žr. *Upė*).

Motvĩrvalkis: *mafoĩrvalkis* drv., pv. Mtj. Pirmasis dėmuo neaiškus, antrasis sietinas su *valkà* 'šlapia, klampi vieta, dauba' (LKŽ VIII 33–34).

Nakātiškis (Nuokātiškis?): *nakātiškis* drv. Lsč. Priesagos *-iškis* vedinys, kurio pamatinė dalis neaiški. Šaknis *kat-* (su neiginiu *ne-*?) gali būti siejama su upėvardžiu *Katrà* (Rudnia, Varėnos r.), kildinamu iš indoeuropiečių **kataro-* 'upelis, griovys, srautas, srovė' (plg. A. Vanagas LHEŽ 150, 223). Gal mažiau tikėtina, kad tai perdirbinys iš **Nuotākiškis* (**natakiškis*) ir sietinas su *núotaka/nuotakà* 'nutekėjimas, nuotakumas, nubėgimas; nuotaki pieva, kuria prabėga šlaitų vanduo' (LKŽ VIII 963), plg. *Núotakos upėlis* (Vepriai), *Núoteka* up. (Muskinkai; dar žr. A. Vanagas LHEŽ 233).

Narāviškis: *narāviškis* pv. Kln. Priesagos *-iškis* vedinys galbūt iš *naravūs*, *-i* 'patogus, tinkamas, geras' (LKŽ VIII 541), plg. lenk. *narów* 'nirtulys, įnoringumas, aikštingumas'.

Naujā Širvintā: *naujė širvintā* drv., pv. Kr. Toje vietoje buvo iškasta nauja Širvintos upės vaga.

Novobrāncai: *navabrāncai* drv. (naujai išdirbta) Lbn. Plg. brus. *навабрáнец*, rus. *новобрáнец* 'naujokas'.

Nuokātiškis žr. *Nakatiškis*.

Ogulnicà žr. *Agulnica*.

Óžio nūgaros: *óže nūgaras* drv., pv. Mžl. Pirmasis dėmuo iš *ožys* 'ožkų patinas', antrasis – iš *nūgara/nugarà* 'liemens dalis nuo sprando iki kryžkaulio' (LKŽ VIII 883).

Óžio nugarū píeva (// *Ožio nugaros*, žr.): *óže nugarū píeva* pv. (kriaušiuota) Mžl.

Ožkabardžynė: *aškabardžine* drv. (auga ožkabardžiai) Jkn. Iš *ožkabardžynė* 'vieta, pieva prižėlusai ožkabardžių' (LKŽ VIII 1083).

Paañdrio skynĩmas: *pauñdre skiniĩmas* kl, Psl. Pirmasis dėmuo – priešdėlio *pa-* vedinys iš avd. *Añdrius* (pasakojama, kad ten, prie Širvintos upės, gyvenęs *Añdrius*: *uñdriis*), antrasis – iš *skynĩmas* 'išskinta, iškirsta miško vieta' (LKŽ XII 899).

Pābalio tiltėlis: *pābale tiltėlis* bl. (už jos griovys) Lsč. Dėl pirmojo dėmens žr. *Pabalys*, antrasis dėmuo – iš dem. *tiltėlis* 'mažas tiltas'.

Pabalỹs: *pabalỹs* pv. Mnčš, Žvn, kr., pv. Mkl. Iš *pabalỹs* 'vieta pagal balą; pieva (ppr. nuganyta, nušienauta)' (LKŽ IX 9).

Pabariaĩ: *pabareĩ* drv. Žvg. Iš *pabarỹs* 'vieta palei pjaunamų javų, raudnamų linų barą' (LKŽ IX 11).

- Pabatarėjā:** *pabatarėja* grv. (buvo supiltas pylimas) Msk. Priešdėlio *pa-* vedinys iš *batarėja*, plg. *Batareika*.
- Pabėržės:** *pabėržes* drv. Sdn. Iš *pabėržė* 'vieta po beržu' (LKŽ IX 14).
- Pabėržis:** *pabėržis* pv. Kln. Žr. *Paberžės*.
- Pabrastys:** *pabrastis* pv. (prie Širvintos upės, kuri toje vietoje negili) Psd, grv. (iš vieno ežero į kitą), pv. Stv. Iš *pabrastys* 'vieta palei brastą' (LKŽ IX 19).
- Pabūdžiai:** *pabūdžiai* pv. (tarp kalvų, šlapia) Jsk. Priešdėlio *pa-* vedinys iš *būdā* 'namelis, pastogė ir pan.' (plg. lenk. *buda*, brus. *бўда*).
- Pabūrbaraitis:** *pabūrbaraitis* pv. Šrk. Priešdėlio *pa-* vedinys iš *Burbaraitis* (žr.).
- Pādegiai:** *pādegių* pv. (šlapia; seniau buvo raistas, paskui išdegė) Kln. Priešdėlio *pa-* vedinys iš *dēgti* 'būti ugnies veikiamam, nykti ugnyje, liepsnoti' (LKŽ II 368).
- Padelėnkos:** *padelėnkas* bl., pv. Iš. Daugiskaitinis priešdėlio *pa-* vedinys iš sl. *delěnka* (plg. *Delenkėlės*).
- Padidys:** *padidys* pv. Nv. Iš *padidys* 'gana didis, didokas' (LKŽ IX 40).
- Padlazà:** *padlazà* pv. Kžn. Plg. brus. *надлазіцв* 'lįsti, sprautis (po kuo)'.
- Padubelys:** *padubelīs* mš. Klm, kr. Šn. Priesagos *-elys* vedinys iš *padubys* 'vieta pagal dubę, slėnį' (LKŽ IX 58).
- Padūbrės kálnas:** *padūbrės kálnas* kl. Kln. Pirmasis dėmuo – priešdėlio *pa-* vedinys (su priesaga *-r-*), žymintis vietą (kalvą) prie *Dubės* (žr.), antrasis – iš *kálnas* (plg. *Kalno krūmai*).
- Padūgnykas:** *padūgnykas* rst. Psl. Priesagos *-inykas* vedinys iš *padugnė* 'vieta palei dugną', *pādugnės* 'kas ant dugno nusistoja, nuosėdos' (LKŽ IX 58).
- Padūkraitys (Padukraitys ?):** *padūkraitis* pv. (šlapia) Mkl. Greičiausiai dūrinys, kurio pirmasis dėmuo gali būti siejamas su *padūkęs*, *padūkiškas* 'nepaprastas (labai prastas arba labai geras)'; dėl antrojo dėmens žr. *Raistas*. Gali būti ir priešdėlio *pa-* vedinys iš **Dūkraitys* (ar **Dūkraitis*), kurio šaknis *dūk-* sietina su slavizmu *dūkas* 'tvaiakas, dvokas' (LKŽ II 803).
- Padzasupkà:** *padzasupkà* pv. Bd. Tikriausiai slavizmas, plg. rus. *нод* 'po; prie, ties, šalia' ir *зачѣнка* 'užvertimas, apipylimas, supylimas'.
- Pa(e)žerys:** *pa(e)žerīs* pv. Tlv. Iš *paežerys* 'vieta palei ežerą' (LKŽ IX 66).
- Pagireliai:** *pagirelei* drv. Kln. Žr. *Pagirelys*.
- Pagirelys:** *pagirelīs* drv. Kln. Priešdėlio *pa-* vedinys iš *girėlė* 'mažas miškas'.
- Pagireliūkai:** *pagireliūkai* drv. Kln. Dem. priesagos *-iukas* vedinys iš *Pagireliai* (žr.).
- Pagiriaĩ:** *pagireĩ* drv. Lbn. Iš *pagirys* 'grios pakraštys; laukas prie grios' (LKŽ IX 86).
- Pagojys:** *pagajīs* drv. Kr, drv., gn., kr. Nv. Iš *pagōjis* 'vieta prie gojaus', žr. *Gojus*.
- Pagraistenys:** *pagraistenīs* pv. Kln. Priešdėlio *pa-* vedinys; dėl jo pamatinės dalies žr. *Graistenos*.
- Pagrindà:** *pagrindà* grv., pv., upl. Jkn, grv., pv. Lbn. Iš *pagrindà* 'akmenimis grįstas, šakomis klotas kelias per pelkę, kamša' (LKŽ IX 97).

- Pagriovỹs:** *paġrevĩs* gn. (šlaitas nuo Širvintos upės) Kr. Iš *pagriovỹs* 'vieta palei griovį; dauba, raguva' (LKŽ IX 96).
- Pagrũšė:** *pagrũšė* // **Pagrũšio piėva:** *pāgruše piėva* pv. Kln. Dėl pirmojo dėmens žr. *Pagrũšys*, dėl antrojo – *Bakšių piėva*.
- Pagrũšỹs:** *pagrušĩs* pv. Bgs. Priešdėlio *pa-* vedinys iš sl. *grũšĩa* (lenk. *gru-sza*, brus., rus. *чрýуа*) 'kriaušė (medis ir vaisius)'.
- Paišdagỹs:** *paždagĩs* kr., pv. Šrk. Priešdėlio *pa-* vedinys iš *išdagas*, plg. *Išdagai*.
- Pajúodalksnis:** *pajúodałkšnis* pv., (prie jos) drv. Kl. Priešdėlio *pa-* vedinys iš *júodalksnis* 'alksnis šeimos medis'.
- Pakabarkščiã:** *pakabarkščiã* pv. Iš. Priešdėlio *pa-* vedinys iš *Kabarkšta* (žr.).
- Pakaĩnė:** *pakaĩna* pv. (didelis slėnys; pievoje yra labai gili akis 'akivaras') Jk. Priešdėlio *pa-* vedinys iš *kãlnas* (plg. *Kalno krũmai*).
- Pakapė:** *pakapė* pv. Šrk. Iš *pakapė* 'vieta šalia kapinių' (LKŽ IX 152); dar plg. *Kapai* (nors ir seni žmonės neatmena, kad ten būta kapinių).
- Pakelėš rãvas:** *pakelėš rãvas* pv. Lpl. Pirmasis dėmuo iš *pakelė* 'vieta prie kelio' (LKŽ IX 163), dėl antrojo dėmens žr. *Ravas*.
- Pakelĩniai šniũrai:** *pakelĩniã šniũrai* drv. Kr. Pirmasis dėmuo iš *pakelĩnis* 'esantis ar gyvenantis prie kelio' (LKŽ IX 165), dėl antrojo dėmens plg. *Buchtiniai šniũrai*.
- Pakėĩneraistis:** *pakėĩneraistis* bl., pv. Zb. Galbūt priešdėlio *pa-* vedinys iš **Kelniraistis* (dėl vietovardžio su *keln-* reikšmės plg. *Kelnės*).
- Pakukučiai:** *pakukučėi* pv. Lpš. Galbūt priešdėlio *pa-* vedinys iš kito vietovardžio **Kukučiai* iš *kukũtis* 'kukučių šeimos paukštis, lukutis, dudutis; kabliukas, kablys' (LKŽ VI 817–818).
- Pakulã:** *pakulã* // **Pakulė:** *pakulė* pv. Kln. Iš *pakulã* 'kas gaunama iškũlus; grũdai, derlius; pleistas' (LKŽ IX 210–211).
- Palazdỹnis (Palazdĩnis?):** *palaždĩnis (palaždĩnis?)* kr. Šn. Priešdėlio *pa-* vedinys iš *lazdỹnas* 'krũmas ar medis, ant kurio auga riešutai' ar iš *lazdĩnis* 't. p.' (LKŽ VII 213–214).
- Pãliakampis:** *pãlekampis* pv. Nv. Pirmasis dėmuo tikriausiai iš *pãlios* 'užakusių ežerų vietoje didelės pelkės, tyrumai' (LKŽ IX 265; dar plg. kitus lietuvių vandenvardžius su šaknimi *pal-*; žr. A. Vanagas LHEŽ 241), dėl antrojo dėmens plg. *Kampas*.
- Pãlionio skaĩdė:** *pãlene skaĩde* šlt. Bgs. Pirmasis dėmuo iš vienkienio vardo *Paliõnė*, antrasis – iš *skaĩdis* 'status šlaitas, krantas, stati atkalnė' (LKŽ XII 751–752).
- Palionỹs:** *palenĩs* pv. (šlapia) Bgs. Iš vienkienio vardo *Paliõnė*.
- Palúoraistis:** *palúoraistis* pv. Šrk. Pirmasis dėmuo neaiškus, gal perdirbinys iš *palóbė*, *palobỹs* 'vieta prie lobo, pakalnė' (LKŽ IX 270) ar *lúoba* 'plona žievė, lupena; sukietėjęs paviršius, pluta' (LKŽ VII 688); dėl antrojo dėmens žr. *Raistas*.
- Pamendrynỹs:** *pamiñdrynĩs* pv. Jsk. Iš *pamendrynỹs* 'vieta ežere palei mendrynã' (LKŽ IX 292).
- Pãmuliškis:** *pãmuliškis* pv. Kln. Priešdėlio *pa-* vedinys iš **Muliškis* – priesagos *-iškis* vedinio iš *mulas* (< lenk. *mul*) 'dumblas (dažniausiai ežero, upės, kũdros dugne)' (LKŽ VIII 400).

- Panařtakio ežerėlis** // **Panartakỹs**: *panařtake ažerėlis* // *panartakĩs* ež. Jk. Plg. kaimo vardą *Nartakai* (Širvintų r.). Dėl galimos senesnės formos *Nar-takas žr. A. Vanagas LHEŽ 224. Antrasis dėmuo – dem. priesagos vedinys iš *ėžeras* (žr. *Ežerėlis*).
- Paóbelis**: *paóbelis* drv., pv. Kln. Priešdėlio *pa-* vedinys iš *obelė*, *obelis* ‘vaisinis medis’.
- Paóžeris**: *paóžeris* pv. Lbn, mš. (// *Póžeris*, žr.) Bgd. Perdirbinys iš *paėžeris*, *pāėžeris*, žr. *Požeris*.
- Papāliškis**: *papāliškis* pv. Jsk. Priesagos *-iškis* vedinys galbūt iš *papalià* ‘kiauruma raiste, pelkėje, akivaras, akis’ ar *papalỹs* ‘vieta prie palių, paraistys’ (LKŽ IX 347).
- Papartỹnės kálnas**: *papařtĩnes kálnas* šlt. (šaltiniuota vieta) Lsč. Pirmasis dėmuo iš *papartỹnas*, *papartỹné* ‘vieta, kur auga paparčiai’ (LKŽ IX 349), dėl antrojo dėmens plg. *Kalno krūmai*.
- Paplóčiai**: *paplóčiai* pv. Šn // **Paplóčių piėvos**: *paplóču piėvas* pv. Dvn. Dėl priešdėlio *pa-* vedinio *Paplóčiai* žr. *Plotai*.
- Paprūdỹs**: *paprudĩs* bl., pv. Jsk. Iš *paprūdỹs* (hibr.) ‘vieta prie prūdo (< brus. *пырѹд*), tvenkinio’ (LKŽ IX 383).
- Papūstinỹs**: *papuřtinĩs* pv., rst. Zb. Priešdėlio *pa-* vedinys iš *pūstỹnė* (plg. lenk. *pustynia*, brus. *пyсмiнiя*) ‘tyrlaukis, dykuma; nuniokota, sugriauta, apleista vieta’ (LKŽ X 1089).
- Pāpušynis**: *pāpušynis* pv. Zb. Iš *papušynỹs* ‘vieta palei pušyną’ (LKŽ IX 391).
- Paraisčiai**: *paraiřčiė* pv., rst. Iš. Žr. *Paraistys*.
- Paraistė**: *paraiřte* pv. (dabar suarta) Lp. Iš *paraistė* (žr. *Paraistys*).
- Paraistiniai**: *paraiřtineĩ* drv. Mžl. Iš *paraistinis* ‘paraistėje gyvenantis’ (LKŽ IX 396).
- Paraistỹs**: *paraiřtĩs* drv. Gl, Gržn, pv. Jsk, rst. Mžl, Šrk. Iš *paraistỹs* ‘raisto pakraštys, vieta palei raistą’ (LKŽ IX 396).
- Par āžuola**: *par ūžalu* drv. Jkn. Pirmasis dėmuo – prielinksnis *par* ‘prie, palei’, antrasis – iš *āžuolas* ‘labai kietos medienos lapuotas medis’ (LKŽ I 534).
- Par brastėlė**: *par brařtėlu* drv., pv. Lbn. Pirmasis dėmuo – prielinksnis *par* ‘prie, palei’, antrasis – dem. priesagos *-elė* vedinys iš *brastà* (žr. *Brasta*).
- Pasalė**: *pasalė* pv. (prie Neries upės; ties ta vieta Neryje yra sala) Žvg. Priešdėlio *pa-* vedinys iš *salà*.
- Pasiėkas**: *pasiėkas* drv. (seniau mš.) Stv. Slavizmas, plg. brus. *nacėka* ‘iškarta, skynimas, kirtavietė’.
- Pasėnis**: *pasėnis* mš. Šn. Priešdėlio *pa-* vedinys iš *sėna* ‘ežia, riba’ (LKŽ XII 523–525).
- Paskirpstỹs**: *paskirpřtĩs* pv. Kr. Priešdėlio *pa-* vedinys iš *skirpřstas* ‘guobinių šeimos dekoratyvinis medis kieta mediena; skroblas’ (LKŽ XII 917).
- Paskrynỹs**: *paskřriniĩs* pv. (šlapia, šaltiniuota) Kl. Iš *paskrynỹs* ‘vieta po skrynia’ (LKŽ IX 488). Gali būti ir priešdėlio *pa-* vedinys iš *skrynĩa* ‘kvadratinis žemės plotas’ (LKŽ XII 1076–1077).

- Paša:** *pašà* 1. mš. (nedidelis, mišrus), 2. mš. (eglynas, kitame lauke) Mkl; gn., kr. Tlv. Skolinys, plg. lenk. *pasza*, brus. *náua* ‘ganiava, ganykla; ganymas’.
- Pašiaukštys:** *pašaukštīs* pv. Kl. Priešdėlio *pa-* vedinys su šaknimi *šiaukš-*, plg. *šiaukšti* ‘knaisioti, versti; taršyti’ (LKŽ XIV 720).
- Pāšilės:** *pāšilas* pv. Klm. Iš *pašilē* ‘vieta prie šilo, miškelių’ (LKŽ IX 565).
- Pašinparaistis:** *pašínparaištis* rst. Kln. Pirmasis dėmuo gal sietinas su *pašinà* ‘virbų, žabų ryšulys, verčiamas į bala, kad būtų galima pravažiuoti; virbų ryšulys, dedamas po šienų, kad šienas neliestų žemės’ (LKŽ IX 565), dar plg. *pāšinas* ‘rakštis’ (ten pat). Dėl antrojo dėmens žr. *Paraistys*.
- Pašleiniai:** *pašleinei* // **Pāšleinis:** *pāšleinis* pv., rst. Kln. Priešdėlio *pa-* vedinys iš pvd. *Šleinijs* (seniau šalia ejęs Šleinio rėžis).
- Pašusnys:** *pašusnīs* pv. (prie Širvintos upės) Psl. Priešdėlio *pa-* vedinys iš *šusnià* ‘javų, linų džiovinimo (kartais ir mynimo) patalpa’ (LKŽ XV 400).
- Patrakelys:** *patrakelīs* drv., rst. Mtj. Priešdėlio *pa-* vedinys iš miško vardo *Trakēlis* (žr.).
- Patrakų pīeva** (// *Didelė pīeva*, žr.): *patrakū pīeva* pv. Mžl. Pirmasis dėmuo priešdėlio *pa-* vedinys iš vienkiemio vardo *Trakaī*, antrasis – iš *pīeva* (žr. *Bakšių pīeva*).
- Patučinas:** *patučinas* drv., pv. Msk. Priešdėlio *pa-* vedinys iš *turčynas* (< lenk. *turczyn*) ‘turkas’ (LKŽ XVII 78). Pasakojama, jog čia kada palaidoti turkai: vienas kapas esą dar išlikęs.
- Paukštāmiškis:** *paukštāmiškis* drv. Žvn. Pirmasis dėmuo iš *paukštē* ‘paukštis’, antrasis – iš *miškas*.
- Paukštókālnis:** *paukštókālnis* kl. (nedirbamas, pradėjęs augti miškelis) Zb. Pirmasis dėmuo iš *paukštē* (plg. *Paukštamiškis*), antrasis – iš *kālnas* (plg. *Kalno krūmai*).
- Paulėnka (Pauliānka;** plg. *Smėliānka* vnk., LATSŽ II 284): *paulėnka* pv. (pusė Juknionių kaimo, pusė Labūnavos k.; pasakojama, jog ten buvusi karčema, o joje dirbusi merga Paulenka) Jkn, kr. Kl, drv. Lbn. Ir kitur Lietuvoje žinomas toks vietovardis siejamas su lenk. *pohulan-ka* ‘išgertuvės, puota, linksmybės’ (A. Vanagas LHEŽ 250).
- Paūlyčiai:** *pauļičēi* drv. Iš. Priešdėlio *pa-* vedinys iš *ūlyčią* (< lenk. *ulica*, brus. *ўлыца*) ‘senovinio kaimo kelias, gatvė; aptvertas kelias gyvuliams varyti, išgana; kaimas, sodžius’ (LKŽ XVII 433–434).
- Pauosys:** *pavašīs* pv. Mnčš. Priešdėlio *pa-* vedinys iš *úosis* ‘alyvmedžių šeimos medis su karpytais plunksnos pavidalo lapais ir kieta mediena’ (LKŽ XVII 493–494).
- Paūtupė:** *paūtupe* drv. (slėnys) Prnk. Manoma, kad pirmasis dėmuo iš *paūtas* ‘kiaušinis, kiaušis’, antrasis – iš *ūpė* (žr. *Upė*; dar plg. A. Vanagas LHEŽ 250).
- Pavalkiai:** *pavalkēi* pv. Šl. Daugiskaitinis priešdėlio *pa-* vedinys iš *valkā* (plg. *Motvirvālkis*).
- Paverbickas:** *paverbīckas* pv. (ir Širvintos upės krantai) Lpš. Priešdėlio *pa-* vedinys greičiausiai iš pvd. *Verbīckas* (LPŽ II 1192), nors jos

kaimė nėra ir nežinoma, kad tokia pavarde žmogus čia būtų gyvenęs. Šaknis *verb-* gali būti siejama ir su *verbūnas* 'žilvitynas', *verbūns* 'kadagys' (LKŽ XVIII 738).

Pavėrsmė: *pavėršme* pv. Gl, kl. (krantai), pv. Psd. Iš *pavėrsmė, pavėrsmis* 'pažliugusi, niekad neišdžiūstanti, žiemą neužšalanti vieta palei versmę; šaltinis, versmė' (LKŽ IX 683–684).

Paversmėlio pėva (// *Paversmėlis*, žr.): *pavėršmėle pėva* pv. Kln. Dėl pirmojo dėmens žr. *Paversmėlis*, dėl antrojo – *Bakšių pėva*.

Paversmėlis (// *Paversmėlio pėva*, žr.): *pavėršmėlis* pv. Kln. Dem. priesagos *-ėlis* vedinys iš *pavėrsmis* (žr. *Paversmis*).

Pavėrsmis: *pavėršmis* pv. Kl, šlt. (ir vieta prie jo) Kln. Iš *pavėrsmis* (žr. *Paversmė*).

Pazubė: *pazubė* drv. (prie Neries upės) Žvg. Priedėlio *pa-* vedinys iš kaimo vardo *Zūbiškės* (kaimas kitoje Neries pusėje).

Pečiukáičio balėlė: *pečkáiče balála* bl. Šl. Pirmasis dėmuo iš pvd. *Pečiukáitis* (LPŽ II 420), dėl antrojo dėmens žr. *Balėlė*.

Peklėlė: *peklála* šlt. Sdn. Dem. priesagos *-elė* vedinys iš *peklà* (< lenk. *piekło*) 'pragaras', prk. 'labai nuošali, tolima vieta; prastas, varginas kelias, klampynė' (LKŽ IX 750–751).

Perdūnas: *perdūnas* drv. Žvn. Priesagos *-ūnas* vedinys iš *pėrdėti* 'persti, garsiai gadinti orą' (plg. kitus Lietuvos vietovardžius su *perd-*: A. Vanagas LHEŽ 254).

Petkevičiū rāvas: *pefkevičū rāvās* grv. Lpš. Pirmasis dėmuo iš pvd. *Petkevičius*, dėl antrojo dėmens žr. *Ravas*.

Petrūlka: *petrūlka* pv. Gl. Hibridinis sl. priesagos *-ka* vedinys iš avd. *Petrūlis* (nors sakoma, kad ten gyvenusi moteris – *Petrūsė*).

Píeveniai: *píevenij* rst. (kaimui duotas priedas buvusio Žabavos dvaro lauke) Mžl. Daugiskaitinis priesagos *-enis* vedinys iš *pėva* (plg. *Bakšių pėva*).

Pievgālas (// *Pievos galas*, žr.): *pievgālas* pv. Šl. Pirmasis dėmuo iš *pėva* (plg. *Bakšių pėva*), antrasis – iš *gālas* (plg. *Balos galas*).

Píevos gālas: *píevas gālas*, žr. *Pievgalas*.

Pikšrà: *pikšrà* pv. Kln. Neaiškios kilmės priesagos *-r-* vedinys. Galbūt lietuvių hidronimuose pasitaikanti šaknis *pikš-* sietina su *pikšis* 'nelabasis, kipšas, pikčius' (LKŽ IX 951; dar žr. A. Vanagas LHEŽ 257–258).

Piliākalis: *pilėkálnis* kl. (apaugęs mišku, krūmais) Bgd, kl. (netoli Širvintos upės) Mnčš. Plg. *piliākalis* 'kalnas, kur stovi ar stovėjo pilis; pilies kalnas' (LKŽ IX 982).

Piltimas: *piltĩmas* pv. (prie ežero, yra kalnelis) Nv. Iš *piltĩmas* 'pylimas, užtvanka' (LKŽ IX 1022).

Pirtėlė: *pirtėla* pv. (prie jos buvo kaimo pirtis) Mkl. Iš *pirtėlė* 'maža pirtis'.

Platajaĩ: *platajeĩ* drv. (seniau ten buvę plačiausi rėžiai) Kln, Kr, Lbn, Prnk, Stv. Žr. *Platajys*.

Platajaĩ antri: *platajeĩ uñfri* drv. Mžl. Dėl pirmojo dėmens žr. *Platajys*, antrasis dėmuo – iš *añtras* 'einantis po pirmo, kitas'.

- Platajỹs:** *platajỹs* drv. (buvę platesni rėžiai) Mžl. Netaisyklinga bdv. *platũs*, -ĩ įvardžiutinė forma.
- Plātumos:** *plātumas* pv. Mkl. Iš *platumà* ‘plačios vietos, didelis plotas’ (LKŽ X 85).
- Platusėji skersiniai:** *platusėji škeřsiņii* drv. (seniau ten ėję rėžiai skersai lauko ir platũs) Gl. Pirmasis dėmuo – bdv. *platũs*, -ĩ netaisyklinga įvardžiutinė dgs. vardininko forma, antrasis – iš *skersiniis* ‘skersais rėžiais dalytas laukas’ (LKŽ XII 827).
- Plentáuka:** *płentáuka* mš. (buvo šlapias) Lpš, pv. rst., Snd, Žg. Slavizmas, plg. *plentaovóti* (< lenk. *plantować*) ‘rauti krūmus, kelmus, lyginti žemės paviršiu’ (LKŽ X 145).
- Plėšimai:** *plėšimai* pv. Kr. Iš *plėšimas* ‘arimas (dirvono, plėšinio); išartas dirvonas, plėšinys, naujiena’ (LKŽ X 167).
- Plótai:** *plótai* pv. Jsk. Iš *plótas* ‘žemės paviršiaus dalis; gabalas, lopas’ (LKŽ X 309).
- Po alksnỹnu:** *pa alksnỹnu* pv. Lpl. Pirmasis dėmuo prielinksnis *po* ‘prie, ties, palei’, antrasis – iš *alksnỹnas* ‘alksnių miškas, alksnytė’ (LKŽ I 105).
- Po burlokaĩs:** *pa burlakaiĩs* pv. Šrk. Dėl pirmojo dėmens žr. *Po alksnỹnu*, antrasis dėmuo – iš *burlōkas* (brus. *бурлак*) ‘senovėje – rusų darbininkas, traukdavęs lynais laivus prieš srovę; carizmo laikais – sentikis rusas Lietuvoje’ (LKŽ I 1193).
- Po bũsilo lizdũ:** *pa bũsila lizdũ* drv. Lpš, Mžl. Dėl pirmojo dėmens žr. *Po alksnỹnu*, antrasis dėmuo – iš *bũsilas* (< lenk. *busiel*, brus. *бўсел*) ‘gandras’, trečiasis – iš *lizdas* ‘kiaušinių dėjimo, perėjimo ir vaikų auginimo vieta (apie paukščius); gũžta’ (LKŽ VII 632).
- Po bũsilu:** *pa bũsilu* drv. Lbn. Plg. *Po busilo lizdu*.
- Po griovelĩu:** *pa gřevėlũ* kl. (skardis, šlaitas) Lpl. Dėl pirmojo dėmens žr. *Po alksnỹnu*, antrasis dėmuo – dem. priesagos *-elis* vedinys iš *gřiovỹs* ‘vandens išgraužta gilesnė vieta; įdubimas, dauba, griova’ (LKŽ III 615).
- Po grũšiņ:** *pa grũšiņ* drv. Jkn. Dėl pirmojo dėmens žr. *Po alksnỹnu*, antrasis dėmuo – iš *grũšis* (brus. *грўша*) ‘kriaušė (medis)’.
- Po kātĩlu:** *pa kātĩlu* pv. (joje yra duobė) Lbn. Dėl pirmojo dėmens žr. *Po alksnỹnu*, antrasis dėmuo – iš *kātĩlas* ‘didelis metalinis indas virti; prk. apsupta teritorija’ (LKŽ V 408–409).
- Po obeliņ:** *pa abeliņ* drv. Lbn. Dėl pirmojo dėmens žr. *Po alksnỹnu*, antrasis dėmuo – iš *obelis* ‘vaisinis medis’.
- Po pušelė rāvas:** *pa pušelėi rāvas* grv. (iš abiejų pusių krūmai, seniau augo pušis) Lpl. Dėl pirmojo dėmens žr. *Po alksnỹnu*, antrasis dėmuo – dem. priesagos *-elė* vedinys iš *pušis* ‘visada žaliuojantis medis su ilgais spygliais ir apvaliais kankorėžiais’ (LKŽ X 1108), dėl trečiojo dėmens žr. *Ravas*.
- Po Rũžo (Rũžo?) šlaitũ:** *pa rũža šlaitũ* drv. Kr. Dėl pirmojo dėmens žr. *Po alksnỹnu*, antrasis dėmuo – iš avd. *Rũžas* (LPŽ II 650) ar *rũžas* (< lenk. *róż*), *rũžas* ‘raudoni dažai’ (LKŽ XI 1041; dar plg. A. Vanagas LHEŽ 286), trečiasis – iš *šlaitas* ‘kalno šonas, atkalnė’ (LKŽ XIV 995).

- Po Tilvīkų kapaīs:** *pa tīlvīku kapaīs* pv. Kr. Dėl pirmojo dėmens žr. *Po alksnynu*, antrasis dėmuo – kaimo vardas *Tilvikai*, dėl trečiojo dėmens žr. *Kapai*.
- Po Trākais:** *pa trākais* drv. Mžl. Dėl pirmojo dėmens žr. *Po alksnynu*, antrasis dėmuo – vienkiesio vardas *Trakai* (plg. *Patrakų pieva*).
- Po Vīncos āžuolu:** *pa vīncas ūžalu* drv. Lpš. Dėl pirmojo dėmens žr. *Po alksnynu*, antrasis dėmuo – avd. *Vīnca* (Vincas), trečiasis – iš *āžuolas* (plg. *Par āžuola*).
- Po Žaigāičiais pridōtkai:** *pa žaigāičiūs p̄ridōtkai* drv. Kr. Dėl pirmojo dėmens žr. *Po alksnynu*, antrasis dėmuo – kaimo vardas *Žaigāičiai*, dėl trečiojo dėmens žr. *Pridotkai*.
- Póžeriai:** *póžeriū* pv. Nv. Žr. *Požeris*.
- Póžeris:** *póžeris* drv., gn. Šn, pv. Nv, mš. (// *Paožeris*, žr.) Bgd. Iš *póžeris* < *póžeris* ‘vieta palei ežerą’.
- Pragōnas:** *prag(u)ōnas* drv. (seniau toje vietoje buvo užtvertas bandotakis) Kln. Iš *pragōnas* (< brus. *npazón*) ‘bandotakis, genesys’ (LKŽ X 504).
- Prakāpiškē:** *prakāpiške* pv., kr. Bgd. Priesagos *-išké* vedinys galbūt iš šaknies, kurią turi *prakapīmas* ‘aukštesnė vieta dirvoje, kur pirmiausia nutirpsta sniegas; protirpa’ (LKŽ X 510; dar plg. *prakōpnē, prakōpniā* – ten pat, 517).
- Prancūzo raīstas:** *prancūza raīstas* mš. (seniau šlapias, yra raistų, pievų) Kžn. Pirmasis dėmuo greičiausiai iš *prancūzas* ‘prancūzų tautos žmogus’ (LKŽ X 536) ar avd. *Prancūzas*, dėl antrojo dėmens žr. *Raistas*.
- Prēdiškis:** *p̄rēdiškis* pv. Sdn. Priesagos *-iškis* vedinys, kurio pamatinė dalis neaiški.
- Pridōtkai:** *p̄ridōtkai* drv. (senovėje režiai ten ėję kitaip negu kituose laukuose) Bgd. **Pridotkai:** *p̄ridatkaī* drv., pv., rst. Gržn, drv. (buvo trys – kiekviename lauke) Kr. Iš *pridōtkas* (< lenk. *przydatek*, brus. *прыдатак*) ‘priedas, pridėtinis žemės sklypas’ (LKŽ X 612).
- Prie kēlio:** *p̄ri kēle* pv. Nv. Pirmasis dėmuo – prielinksnis *prie* ‘žymi vietą ar daiktą, šalia kurio kas yra ar vyksta’ (LKŽ X 614), antrasis – iš *kēlias* (plg. *Dubakelē*).
- Prie tōrpos:** *p̄ri tūorpas* pv. Nv. Pirmasis dėmuo – prielinksnis *prie* ‘nurodo kokybę, kai linksniu reiškiamas daiktas žymi kieno nors ypatybę, savybę’ (LKŽ X 618), antrasis – iš *tōrpa* (lenk. *torf*, brus., rus. *мопф*) ‘durpės’.
- Prīevartis:** *p̄rievařtis* pv. (palei Širvintos upę) Psd. Priešdėlio *prie-* vedinys iš *vařtai* ‘tvoros ar gardo įeinamoji ar įvažiuojamoji anga’ (LKŽ XVIII 314).
- Prūdai:** *prūdai* pv. (šlapia) Kln. Iš *prūdas* (< brus. *пыд*) ‘tvenkinys’.
- Prūdāvietē:** *prūdāvete* pv. Šrk. Dėl pirmojo dėmens žr. *Prūdai*, antrasis dėmuo – iš *vietā* ‘plotas, erdvė, kurioje kas yra ar vyksta’ (LKŽ XIX 295–296).
- Prūdēliai:** *prūdēliū* kr., pv., rst. Mžl, pv. (seniau ten esą buvęs tvenkinys ir malūnas) Prnk. Daugiskaitinis dem. priesagos *-elis* vedinys iš *prūdas* (žr. *Prūdas*).

- Prūdu dirvos:** *prūdu dirvas* drv. Kln. Dėl pirmojo dėmens žr. *Prūdai*, dėl antrojo – *Dirvelės*.
- Pupienojas:** *pupenojis* drv. Kln. Iš *pupienojas* ‘pupų virkščia’ (LKŽ X 938).
- Pūrpakalnis:** *pūrpakalnis* drv., kl. Zb. Pirmasis dėmuo turbūt tos pačios šaknies kaip ir dūrinio *purpanosis* ‘kas su išpurtusia, didele nosim’ (LKŽ X 963), dėl antrojo dėmens plg. *Kalno krūmai*.
- Purū rāvas:** *purūr rāvās* grv. Lpš. Pirmasis dėmuo iš pvd. *Pūras*, dėl antrojo dėmens žr. *Ravas*.
- Purvaĩ:** *purvaĩ* pv. (dauboje, šlapia) Kžn. Iš *puřvas* ‘šlapia, suminkštėjusi nuo vandens, kimbanti žemė; vieta, kur patizusi žemė, purvynas’ (LKŽ X 986–987).
- Purvėlis:** *puřvėlis* pv. (šlapia) Kln. Dem. priesagos *-elis* vedinys iš *puřvas* (žr. *Purvai*).
- Pūstaraitis:** *pūstaraitis* rst. (Jutkonių k. miške) Jt. Pirmasis dėmuo iš *pūstas* (< brus. *nycmbi*) ‘dykas, be nieko, tuščias’ (LKŽ X 1068), dėl antrojo dėmens žr. *Raistas*.
- Pušynėlis:** *pušinėlis* mš. Bgd, Lpš, Msk, pv. Kln. Dem. priesagos *-ėlis* vedinys iš *pušynas* ‘pušų miškas’ (LKŽ X 1106).
- Pušotas:** *pušotas* drv. Mžl. Plg. *pušotas* ‘jaunų pušaičių miškas, pušynas’ (LKŽ X 1117).
- Radadidà:** *radadiđa* kr., pv. (šlapia) Mkl. Kilmė neaiški.
- Rāganos kálnas:** *rāganos kálnas* drv. (dalis nedirbama) Bgd, kl. Bgs. Pirmasis dėmuo iš *rāgana* ‘pikta burtininkė, kerėtoja; moteriškiosios giminės neigiama pasakų veikėja’ (LKŽ XI 17), dėl antrojo dėmens plg. *Kalno krūmai*.
- Raguvōs krūmai:** *raguvōs krūmai* kr. Jsk. Pirmasis dėmuo – kaimo vardas *Raguvà*, dėl antrojo dėmens žr. *Krūmai*.
- Raiņiškių raistas:** *raiņišku raistas* rst. Kln. Pirmasis dėmuo daugiskaitinis priesagos *-iškis* vedinys galbūt iš *raiņas* ‘ruožas, dryžis’ ar *rāinas/raiņas* ‘ruožuotai margas, dryžas’ (LKŽ XI 55), dėl antrojo dėmens žr. *Raistas*.
- Raĩstas:** *raĩstas* pv., rst. Alk, Gržn, Iš, rst. Jsk, Mtj, Nv, Šl, pv. (šlapia) Mncš. Iš *raĩstas* ‘klampi vieta, apaugusi krūmais ar medžiais, pelkė, lieknas’ (LKŽ XI 59).
- Raistėlis:** *raistėlis* pv. (šlapia) Bgs. Dem. priesagos *-elis* vedinys, žr. *Raistas*.
- Ratīnes:** *ratīnes* pv. (Jutkonių k. miške) Jt. Galbūt iš *rātinė* ‘kiekis, telpantis į vežimą, skirtą šienui vežti’ ar iš *rātinis*, *-ė* ‘panašus į ratą’ (LKŽ XI 243).
- Ratkū balėlė:** *ratkūr balāla* bl. Šl. Pirmasis dėmuo iš pvd. *Rātkus*, dėl antrojo dėmens žr. *Balėlė*.
- Ratkū kurkliškėlės:** *ratkūr kurkliškėlas* mš. Šl. Pirmasis dėmuo iš pvd. *Rātkus*, antrasis – daugiskaitinis dem. priesagos *-ėlė* vedinys iš *Kurkliškės (su priesaga *-išk-*), kurio pamatinė dalis gal sietina su *kurklas* ‘varlių kiaušinėlis, ikras’, *kurkliai* ‘t. p.’ (LKŽ VI 954–955; dar plg. A. Vanagas LHEŽ 174).

Raudónka: *raudónka* pv. Kr. Hibridinis sl. priesagos *-ka* vedinys iš *raudónas* 'esantis vaivorykštės kraštinės šiltosios spalvos; įraudęs, rausvas; rusvas, į rausvumą' (LKŽ XI 253–255).

Rāvas: *rāvās* grv. Lšč, Lpl, pv. Gržn. Iš *rāvas* (lenk. *rów*, brus. *poŷ*) 'griovys; mažas upelis' (LKŽ XI 333).

Ravēliai: *ravēliŷ* pv. Jkn. Žr. *Ravelis*.

Ravēlis: *ravēlis* grv. Lpl, grv., pv. Žvn. Dem. priesagos *-elis* vedinys iš *rāvas* (žr. *Ravas*).

Retumà: *retumà* kr. Mžl. Iš *retumà* 'prorėtis, rėtmė (miško)' (LKŽ XI 495).

Rìmkos: *rìmkas* pv. Jkn. Iš pvd. *Rìmka*.

Rōzupė: *rōzupe* pv. Šl. Pirmasis dėmuo gal iš sl. *roza* (brus. *póxa*, lenk. *róza*, rus. *póza*) 'rožė' (plg. kitus lietuvių vietovardžius, siejamus su *rōžė*: A. Vanagas LHEŽ 280), dėl antrojo dėmens žr. *Upė*.

Ručājus: *ručājis* grv., pv. Mžl. Iš slavizmo *ručājus* (< lenk. *ruczaj*, brus. *pyčáŷ*) 'upelis, upokšnis, srovė'.

Rudŷnė: *rudŷne* pv. (durpynas, dalis išarta) Kl, pv. (durpynas) Prnk. Iš *rudŷnė* 'pelkė su rudu vandeniu, durpynas; žemė su durpių priemaiša' (LKŽ XI 870).

Rūdūpės: *rūdūpes* pv. (šlapia, durpynas) Kln. Pirmasis dėmuo iš *rūdas*, -à 'tamsiai geltonas' (LKŽ XI 862), dėl antrojo dėmens žr. *Upė*.

Rūpiščios: *rūpiščes* kr., pv. Kžn. Galbūt priesagos *-iščia* vedinys, kurio pamatinė dalis sietina su šaknimi *rup-*, plg. *rūpti* 'darytis nelygios odos, su rauplių žymėmis; pasidaryti nelygios žievės, su antaugomis' (LKŽ XI 1004–1005), *rupūs*, -i 'kuris nelygaus paviršiaus, šiurkštus' (ten pat, 1007). Dar plg. *Rūpis* up. ir kitus lietuvių vietovardžius su šaknimi *rup-* (A. Vanagas LHEŽ 284–285).

Rūsių laūkas: *rušŷ laūkās* drv., pv. Šl. Pirmasis dėmuo gal sietinas su *rūsŷs* 'duobė bulvėms, daržovėms laikyti; iškasta žemės vieta, duobė' (LKŽ XI 1017–1018), antrasis – iš *laūkas* (plg. *Lauko galas*).

Salà: *salà* kr., pv. (prie ežero) Žvn. Iš *salà* 'iš visų pusių vandens apsuptas sausumos plotas; pakilesnis, sausas žemės plotelis liūne, raiste; lauko sklypas; ariamos žemės, dirvos plotelis tarp pievų' (LKŽ XII 59).

Salėlė: *salāla* drv., pv. Mnčš, mš. Zb. Dem. priesagos *-elė* vedinys iš *salà* (žr. *Sala*).

Sekmìnės: *sekmīnes* pv. Mžl. Iš *Sekmìnės* 'šventė septintąjį sekmadienį po Velykų'.

Senākėlė: *senākela* drv. Kr. Pirmasis dėmuo iš *sēnas*, -à 'jau kuris laikas esantis, seniai atsiradęs, padarytas; prieš tai buvęs, ankstesnis už esamą' (LKŽ XII 373–374), antrasis – iš *kēlias* (plg. *Dubakelė*).

Siaurajai: *seurajē* drv. (ten buvę siauresni rėžiai) Prnk. Netaisyklinga bdv. *siaūras*, -à įvardžiutinė dgs. vardininko forma.

Sidābraraištis: *sidābraraištis* rst. Jsk. Pirmasis dėmuo iš *sidābras* 'brangusis nerūdijantis baltas metalas' (LKŽ XII 498), dėl antrojo dėmens žr. *Raistas*.

Sidabrīnė: *sidabrīne* pv. Mtj. Iš *sidabrīnis*, -ė 'žvilgėjimu ir spalva panašus į sidabrą' (LKŽ XII 500–501).

- Siñkiškė:** *siñkiške* pv. Prnk. Priesagos *-išké* vedinys, kurio pamatinė dalis galbūt sietina su *siñkti* 'slūgti', *sinkus/sinkūs* 'susidedantis iš mažų dalelių, smulkus' (LKŽ XII 566), *sinklūs* 'šapas, šiaudagalys', *sinčiaĩ* 'šieno ar šiaudų smulkmės, pakritos, pabiros' (ten pat, 565).
- Sinsėtkos (Sinsiādkos?) rāvas:** *siñsėtkas rāvās* grv. (eina į Širvintos upę) Lpš. Pirmasis dėmuo neaiškus, gal iškreiptas slavizmas (pvz., lenk. *sąsiadka* 'kaimynė'), dėl antrojo dėmens žr. *Ravas*.
- Skarbavà:** *skarbaová* pv. (kraštai šienaujami, vidury durpynas) Gržn. Iš *skárbaovas*, -à (< lenk. *skarbowy*, brus. *скарбóвы*) 'valdiškas' (LKŽ XII 746).
- Skařdis:** *skařdis* upl. Sdn. Iš *skařdis* 'status šlaitas, krantas, stati atkalnė' (LKŽ XII 751–752).
- Skařdzius:** *skařdzis* grv. (šaltiniuotas) Prnk, kr. Šrk. Iš *skařdzius* 'įdubimas, dauba, tarpukalnė, griova' (LKŽ XII 755–756; dar žr. *Skardis*).
- Skavardėlis:** *skavardėlas* pv. (kelios miške) Mtj. Daugiskaitinis dem. priesagos *-ėlė* vedinys iš sl. *skavardà* (lenk. *skoworoda*, brus. *скавападá*) 'keptuvė'.
- Skerdimai:** *skeřdĩmai* pv. Mtj; **Skerdimas:** *skeřdĩmas* drv., (seniau) pv. Iš, pv. (didelė) Kln, pv. (prasta) Mkl, pv. Mžl, (šaltiniuota) Prnk. Iš *skerdimas* 'iškirsta miške vieta, skynimas' (LKŽ XII 315).
- Skerdimėlis:** *skeřdimėlis* pv. (maža) Kln. Dem. priesagos *-ėlis* vedinys iš *skerdimas* (žr. *Skerdimai*).
- Skerdimo rāvas:** *skeřdĩma rāvās* grv. Mkl. Dėl pirmojo dėmens žr. *Skerdimai*, dėl antrojo – *Ravas*.
- Skersiniai šniūrai:** *skeřsĩnij šñurai* drv. Mkl. Pirmasis dėmuo iš *skersinis* 'skersais režiais dalytas laukas' (LKŽ XII 826–827), dėl antrojo dėmens žr. *Buchtiniai šniūrai*.
- Skynimai:** *skiniĩmai* drv. (dabar), mš. (seniau) Šn; **Skynimas:** *skiniĩmas* drv. Lpš, pv. Nv. Iš *skynimas/skynimas* 'išskinta, iškirsta miško vieta' (LKŽ XII 899–900).
- Skynimėlis:** *skinimėlis* drv., mš. Jkn. Dem. priesagos *-ėlis* vedinys iš *skynimas* (žr. *Skynimai*).
- Skirpstų šniūrėliai:** *skirpstũ šñurėlij* drv. Kr. Pirmasis dėmuo iš *skirpstas* (žr. *Paskirpstys*), antrasis – daugiskaitinis dem. priesagos *-ėlis* vedinys iš *šniūras* (žr. *Buchtiniai šniūrai*).
- Slieđaja:** *slieđaja* pv. Kr. Tikriausiai iš sl. *slieđas* (< brus., rus. *след*) 'pėdsakas' (LKŽ XIII 13–14).
- Sodýba:** *sadĩba* drv. (prie kaimo) Žvg; **Sodýbos:** *sadĩbas* drv. (prasadėjo nuo kaimo) Kr, Mžl. Iš *sodýba* 'vieta, žemė apie namus su visais trobesiais; vieta, kurioje buvo trobos, sodybvietė' (LKŽ XIII 274).
- Sodýbiniai šniūrai:** *sadĩbinij šñurai* drv. (režiai, seniau eję skersai kaimo sodybas) Gl. Pirmasis dėmuo iš *sodýbinis* 'priklausantis sodybai; esantis sodybvietėje' (LKŽ XIII 274), dėl antrojo dėmens plg. *Buchtiniai šniūrai*.
- Sodýbos** žr. *Sodyba*.
- Sodýbos píeva:** *sadĩbas píeva* pv. Mžl. Dėl pirmojo dėmens žr. *Sodyba*, dėl antrojo – *Bakšių píeva*.

Sprageĩkė: *sprageĩke* mš. Nv. Priesagos *-eikė* vedinys iš šaknies, kurią turi *spragà* 'skylė, tarpas tvoroje; siaura skylė, koks nors tarpas, plyšys', *spragė/sprāgė* 't. p.' (LKŽ XIII 471–472, 473).

Staliōriškis: *stalōriškis* drv. Šn. Hibridinis priesagos *-iškis* vedinys iš *staliōrius* (< lenk. *stolarz*, brus. *сталяр*, rus. *столяр*) 'stalius, baldžius' ar iš pvd. *Staliōrius* (LPŽ II 797).

Staranātkos (Storonātkos, -ādkos?): *staranātkas* pv. Kžn. Greičiausiai slaviškos kilmės (plg. brus. *старанá*, rus. *сторонá* 'šalis, kraštas; pusė').

Stĩpino lankà: *stĩpina lunkà* pv. Psd. Pirmasis dėmuo iš *stĩpinas* 'vienas iš strypų, jungiančių ratlankį su stebule, ratpėdis; į rogių pavazą įkaltas ramstelis balžienams ir užkalams pritvirtinti; rungas' (LKŽ XIII 795), dėl antrojo dėmens žr. *Lanka*.

Stóраста: *stóраста* pv. (po baudžiovos panaikinimo duota toliau – Pabaisko valsčiuje – esančiam Totoriškių kaimui) Kln. Iš *stóраста* (< lenk. *starosta*, brus., *смápacma*) 'po 1861 m. reformos – viršaičiui pavaldus mažiausio administracinio vieneto (kaimo) pareigūnas (ppr. valstietis)' (LKŽ XIII 653).

Storonātkos žr. *Staranātkos*.

Strieliātiškis: *šřrelėtiškis* pv. Mtj. Hibridinis priesagos *-iškis* vedinys, kurio pamatinė dalis greičiausiai sietina su *strielioti* (plg. rus. *цпелѣть*) 'šauti, šaudyti, medžioti' ir kitais *striel-* šaknies skoliniais (LKŽ XIII 158–159).

Sūrupėva: *surupėva* pv. Kln. Pirmasis dėmuo iš *sūrūs*, *-i* 'turintis sūrumo, druskos skonio' (LKŽ XIV 220), dėl antrojo dėmens plg. *Bakšių pieva*.

Svistāpolis: *švistāpalis* drv. Snd. Greičiausiai dūrinys iš dviejų slavizmų: pirmasis dėmuo sietinas su brus. *свiцm*, rus. *свuцm* 'švilpesys, švilpimas', brus. *свiцмáцb*, rus. *свuцмáмь* 'švilpti, zvimbti', antrasis – su brus., rus. *пóле* 'laukas' (žr. A. Vanagas LMV 144–145).

Šalakanđė: *šalakuñđė* ež. Jt. Kildinama iš *šalnà* 'nedidelis pavasario ar rudens pašalimas naktį' (LKŽ XIV 462) ir *kąsti* (*kanda*) 'griebti, spausti; gelti; prk. gadinti' (LKŽ V 389). Dar plg. A. Vanagas LHEŽ 325.

Šaltiniai: *šaltĩnii* pv. Žvg; **Šaltinis:** *šaltĩnis* šlt. Gl, Lbn. Iš *šaltinis* 'iš žemės tekanti vandens versmė' (LKŽ XIV 486–487).

Šárkaraistis: *šárkaraistis* rst. Jk. Pirmasis dėmuo iš *šárka* 'varnų šeimos paukštis su baltomis plunksnomis sparnuose' (LKŽ XIV 515), dėl antrojo dėmens žr. *Raistas*.

Šárkiškiai: *šárkiški* drv. Jkn; **Šárkiškis:** *šárkiškis* drv. Žvg. Priesagos *-iškis* vedinys iš *šárka* (žr. *Šárkaraistis*) ar pvd. *Šárka*.

Šėkalankio tiltas: *šėkaluñke tĩltas* tlt. Mžl. Dėl pirmojo dėmens žr. *Šėkalankis*, antrasis dėmuo – iš *tĩltas* 'statinys, jungiantis kelią, geležinkelį per upę, daubą ir kt.' (LKŽ XVI 344).

Šėkalankis: *šėkaluñkis* pv. Mžl. Pirmasis dėmuo iš *šėkas* 'žalias, nesuvytęs šienas; nupjauta žolė tam sykiui pašerti' (LKŽ XIV 616), dėl antrojo dėmens žr. *Lanka*.

- Šiaudynė (Šiaudinė?):** *šėudīrne (šėudiīrne?)* drv. Jkn. Iš *šiaudynė* 'vieta, kur sukrauti javai' (LKŽ XIV 717) ar *šiaudinė* 'pašiūrė šiaudams' (ten pat).
- Šilas:** *šīlas* mš. Klm. Iš *šilas* 'smėlynuose augantis aukštu, tiesių spygliuočių (ppr. pušų) miškas' (LKŽ XIV 778).
- Šilėlis:** *šilālis* drv. (sakoma, seniau ten buvęs miškas) Gržn, mš. (seniau augo pušys, dabar iškirsta) Lpl. Dem. priesagos *-elis* vedinys, žr. *Šilas*.
- Širvintà:** *šīrvintà* up. (Šventosios kair.) Kr, Lpl, Lpš, Lsč, Mnčš, Tlv. Priesagos *-inta* vedinys, manoma, iš *šīrvas/šīrvas* 'baltas ar pilkas su maišytais tamsiais plaukais, šyvas; pilkšvas' (LKŽ XIV 909; dar plg. A. Vanagas LHEŽ 332).
- Šlaītas:** *šlaītas* kr. Mnčš. Iš *šlaītas* 'kalno šonas, atkalnė; nuolydis; lygus žemės plotas, lyguma' (LKŽ XIV 995–996).
- Šlaītė // Šlaītis:** *šlaīte // šlaītis* pv. Mtj. Iš *šlaītė* 'dauba' (LKŽ XIV 996), *šlaītis* (žr. *Šlaitas*).
- Šlaitėlis:** *šlaitėlis* kr., pv. Msk. Dem. priesagos *-elis* vedinys, žr. *Šlaitas*.
- Šlaītis** žr. *Šlaitė*.
- Šlāparaistis // Šlāparaisčis // Šlāpiaraisčis:** *šlāparaistis // šlāparaisčis // šlāparaistis* pv., rst. Mžl. Pirmasis dėmuo iš *šlāpias, -ià* 'skysčio (ppr. vandens) prisigėręs, sumirkęs' (LKŽ XIV 1015), dėl antrojo dėmens žr. *Raistas*.
- Šlāparaistis:** *šlāperaištis* bl., pv. Iš. Žr. *Šlāparaistis*.
- Šniūrėliai:** *šniūrėliū* drv. (seniau ten buvę siauriausi režiai) Kr, Mžl, Žvg. Daugiskaitinis dem. priesagos *-elis* vedinys iš *šniūras* (plg. *Buchtiniai šniūrai*).
- Šniūrėliū pīeva:** *šniūrėliū pīeva* pv. Mžl. Dėl pirmojo dėmens žr. *Šniūrėliai*, dėl antrojo – *Bakšiū pīeva*.
- Šūdėkapis:** *šūtkapis* kr., pv. Dvn, drv., mš. (seniau buvęs servitutas) Lsč. Pirmasis dėmuo iš *šūdas* 'išmatos; prk. kas niekam tikęs, niekam vertas, labai prastas' (LKŽ XV 315–317), antrasis – iš *kāpas* 'vieta, kur numirėlis palaidotas; toje vietoje sukastas žemių kauburys; duobės viršus, kauburys' (LKŽ V 228–229).
- Šulnėlio kálnas:** *šulnėle kálnas* drv. Lpl. Pirmasis dėmuo – dem. priesagos vedinys iš *šulnys* (< *šulinys*) 'dirbtinė gili duobė (ppr. su rentiniu) apsaugota nuo žemės griūčių vandeniui gauti iš vandeningų žemės sluoksnių; šaltinis, versmė; duobė, įdubimas, nelygumas' (LKŽ XV 345–346, 347–348), dėl antrojo dėmens plg. *Baliū kalnas*.
- Šunū raistėlis:** *šunū raistėlis* pv. (pavasari vanduo apsemdavo) Bgd. Pirmasis dėmuo iš *šuō* 'naminis gyvulys, laikomas namams saugoti' (LKŽ XV 375), dėl antrojo dėmens su dem. priesaga *-elis* žr. *Raistas*.
- Šūsėnė (Šūsėnė) raīstas:** *šūsėnes (šūsėnes) raīstas* rst. Klm. Pirmasis dėmuo iš *šūsėnė (šūsėnis)* 'krūva, kupeta, krūsnis' (LKŽ XV 400) ar *šūsėnė (šūsėnià)* 'javų, linų džiovinimo (kartais ir mynimo) patalpa' (ten pat), dėl antrojo dėmens žr. *Raistas*.
- Šventāžeris:** *švintāžeris* ež. (pasakojama, kad jame kažkada nuskenėdęs kunigas) Šn. Pirmasis dėmuo iš *šveīntas* 'Dievo garbei skirtas, esantis jo malonėje; pašvėstas, šventintas' (dėl Lietuvoje paplitusių vietovardžių su šaknimi *švent-* žr. A. Vanagas LHEŽ 337), antrasis – iš *ēžeras* (žr. *Ežerėlis*).

Taurādžios: *taurādžes* pv. Kr. Galbūt priesagos *-ad-* (ar *-dja*; P. Skardžius RR I 99–102) vedinys iš šaknies *taur-*, plg. *taurà* 'darna, tvarka; nauda, gerumas, dora' (LKŽ XV 1018), *taūras* 'dykaragių šeimos žvėris, mūsiškių galvijų protėvis' (ten pat, 1019; dėl Lietuvoje paplitusių vietovardžių su *taur-* dar plg. A. Vanagas LHEŽ 341–342; dėl vietovardžių su priesaga *-ad-* žr. A. Vanagas LHD 71–72).

Telėdnykas: *telėdnykas* pv. Iš, Mkl, (buvusi geriausia, bendra viso kaimo) Mžl, (vidury lauko, gera) Sdn. Iš *telėdnykas* (LKŽ XV 1164), žr. *Telėnykas*.

Telėtnykas: *telėtnykas* pv. Bgd, Kr, Lst, Mnčš, Šn. Iš *telėtnykas* (< rus. *мельтничук*, brus. *цялътничук* 'versidė') 'veršiukų aptvaras; veršiukų ganykla, pieva prie sodybos' (LKŽ XV 1168–1169).

Terpūkaliai: *terpūkalių* bl., pv. Jk. Iš *terpūkalis* (= *tarpūkalis*) 'vieta tarp kalnų, loma, dauba, klonis' (LKŽ XV 914).

Trainiai: *trainėi* drv. Kln. Gali būti kildinama, kaip ir kiti tos šaknies vietovardžiai (plg. A. Vanagas LHEŽ 348), iš *trainė/treinė* 'viksvinių šeimos žolė, auganti drėgnose vietose', *trainys/treinys* 't. p.; prasta, smulki žolė ar šienas; prasta pieva, ganykla' (LKŽ XVI 529, 531, 735, 736), bet galima sieti ir su *trainas/treinas*, *treinis* 'trečdalis, trečioji valako dalis' (ten pat, 735, 736).

Trakai: *trakai* kr. Kžn. **Trākas:** *trākas* mš. Nv, Sdn. Iš *trākas* 'aukšta, sausa pieva, apaugusi retais krūmais bei medžiais, miško aikštelė; iškirsta ar išdegusi miško vieta, skynimas' (LKŽ XVI 538).

Trakėlis: *trakėlis* mš. Mtj, kr. Jsk, drv. Kln, (seniau – kr.) Stv. Dem. priesagos *-elis* vedinys iš *trākas* (žr. *Trakai*).

Trākiai: *trākių* gn. Lp. Daugiskaitinis galūnės *-is* vedinys iš *trākas* (žr. *Trakai*).

Trėšiškiai: *trėšiškių* drv. Lpl. Galbūt tos pačios kilmės kaip gretimo (Karališkių) kaimo *Treškiškės* (žr.).

Trėškiškės: *trėškiškes* mš. Kr. Daugiskaitinis priesagos *-iškė* vedinys, kurio šaknis galbūt sietina su *trėškėti* 'traškėti' (LKŽ XVI 787), *trėškinti* 'traškinti' (ten pat, 789), gal ir su *trėškis* 'toks augalas, treinys' (ten pat, 790).

Trilgės: *frilges* gn., kr. Nv. Greičiausiai iš **triilgės*, t. y. dūrinys iš *trj̥s* ir *ilgas*, *-à* 'kas tęsiasi į ilgumą, toli' (LKŽ IV 44).

Trināgė: *frināge* pv. (išsišakojusi į tris puses) Gl. Iš *trināgė* 'šakės su trimis virbais, trišakės' (LKŽ XVI 844).

Turōnas: *turōnas* pv. (durpes iškasdavo) Gl. Šaknies *tur-* kilmė neaiški, gal iškreipta iš *tūrpės* 'durpės' (LKŽ XVII 151)?

Ūdarà: *udarà* upl. (Širvintos dš.) Stv. Gali būti priesagos *-ara* vedinys iš šaknies *ūd-*, kuri siejama su lietuvių *vanduō*, latvių *ūdens* 'vanduō'. Tačiau neatmetama tikimybė, kad *ūdarà* su įterptiniu balsiu *a* iš **Ūdra* (žr. A. Vanagas LHEŽ 361).

Ūdarōs tiltas: *udarōs tiltas* tlt. (per Ūdaros upl.) Stv. Dėl pirmojo dėmens žr. *Ūdara*, dėl antrojo – *Šekalankio tiltas*.

- U̇piškis:** *u̇piškis* bl., pv. Mtj. Priesagos *-iškis* vedinys iš *u̇l̇pas* 'aidas, garsas; gausmas'; dar plg. *u̇lpauti* 'dainuoti, niūniuoti' (LKŽ XVII 439).
- U̇pė:** *u̇pe* grv., pv. Gl, Šl. Iš *u̇pė* 'didelė, natūrali vandens tėkmė, srovė, tekanti sausumos paviršiumi savo pačios išgraužta vaga' (LKŽ XVII 511).
- Upėlis:** *upėlis* grv., pv. Jsk, Kr, Lbn, Žvn, pv. Šl, upl. Šn. Iš *upėlis* 'maža upė; nuotaki ir siaura pieva' (LKŽ XVII 514–515).
- U̇pės:** *u̇pes* pv. (siaura, ilga) Jsk. Plg. *Upė, Upelis*.
- Užaiškos rāvas:** *užaiškas rāvas* drv., grv. Gržn. Pirmasis dėmuo iš *už-* ir pvd. *Āika* (< *už Aikos*). Pasakojama, kad tokia pavarde žmogus kaime tikrai gyvenęs (dar plg. LPŽ I 70). Dėl antrojo dėmens žr. *Ravas*.
- Uždaržai:** *uždaržai* grv. (prie sodybų) Mžl. Priešdėlio *už-* vedinys iš *daržas* (plg. *Daržapievė*).
- Už daržų pakalnė:** *už daržū pakalna* (skardžiai už daržų į Širvintos upę) Lpš. Iš priel. *už, daržas* (plg. *Daržapievė*) ir *pakalnė* (žr. *Pakalnė*).
- Už kalnėlio:** *už kalnėle* pv. Nv. Iš priel. *už* ir dem. *kalnėlis* (plg. *Kalno krūmai*).
- Už kapų raistas:** *už kapū raistas* rst. Kln. Iš priel. *už, kapaĩ* (žr. *Kapai*) ir *raistas* (žr. *Raistas*).
- Už Liuonōs:** *už lenōs* drv., kr. Sdn. Iš priel. *už* ir *Liunā* (žr.).
- Užólakiai (Užólėkiai?):** *užólakių* drv., pv. Gl. Kilmė neaiški; gal iškreipta forma iš *užólaukis/užólaukė/užólaukė* 'vieta už lauko, galulaukė' (LKŽ XVII 652, 727, 734) ar *užólėkis* 'užbėgimas už akių, užuolanka' (ten pat, 734)?
- U̇žo šlaitas:** *u̇ža šlaitas* kr. (taip vadinama dėl to, kad netoli esančioje Širvintos upėje yra daug akmenų, pro kuriuos tekėdamas vanduo labai ūžia) Kr. Pirmasis dėmuo iš tikrųjų gali būti siejamas su *ūžti* 'skleisti pratisą žemą garsą; ošti, šniokšti, šlamėti' (LKŽ XVII 703; dar plg. A. Vanagas LHEŽ 356: *U̇žỹs*, 357: *U̇žōs upėlis*), dėl antrojo dėmens žr. *Šlaitas*.
- Užplėštas rāvas:** *užplėštas rāvas* grv. (juo teka vanduo į *Akį*, žr.) Kl. Pirmasis dėmuo iš *užplėšti* 'išplėšti, išrausti, išardyti', dėl antrojo dėmens žr. *Ravas*.
- Užūbaliai:** *užūbalių* pv. Gl, **Užūbalis:** *užūbalis* pv. Prnk, drv., pv. Šl. Iš *užūbalis* 'vieta už balos, pelkės, užpelkis' (LKŽ XVII 720).
- Užūdumblė:** *užūdumbla* drv., pv. Zb. Priešdėlio *užu-* vedinys iš *Dumblys* (žr.).
- Užūgiriai:** *užūgirių* drv. Kln. Iš *užūgiris/užūgiris* 'vieta už girios' (LKŽ XVII 619, 722).
- Užūkamaris:** *užūkamaris* pv. Kln. Iš *užūkamaris/užūkamaris* 'pirkia greta kamaros; nuošali vieta, pakraštys' (LKŽ XVII 630, 723).
- Užūraisčiai:** *užūraisčių* bl., pv. Jsk, pv., rst. Kln. Iš *užūraistis/užūraistė* 'vieta už raisto' (LKŽ XVII 683, 743).
- Užūsienis:** *užūsienis* drv. Žvn. Iš *užūsienis/užūsienis* 'galulaukė, galulaukių rėžis' (LKŽ XVII 691, 744).

- Vadėlės:** *vadėlas* pv. Kr. Daugiskaitinis dem. priesagos *-elė* vedinys iš *vadà* (žr. *Vadu bala*).
- Vadū balà:** *vadūr balà* pv. (šlapia) Šn. Pirmasis dėmuo iš *vadà* 'miško aikštė, laukymė; kelias' (LKŽ XVII 769–770; dar plg. A. Vanagas LHEŽ 357), dėl antrojo dėmens žr. *Bala*.
- Vagójimai:** *vagójimai* pv. Jsk. Iš *vagójimas* ← *vagóti* 'daryti vagas, arti (ppr. kad vanduo nubėgtų)' (LKŽ XVII 827).
- Vaiškūnų kálnas:** *vaiškūnu kálnas* kl. Jsk. Pirmasis dėmuo iš kaimo vardo *Vaiškūnai*, antrasis – iš *kálnas* (plg. *Kalno krūmai*).
- Valkėlė:** *valkėla* drv., mš. Lbn, pv. Žvn. Dem. priesagos *-elė* vedinys iš *valkà* (žr. *Valkos*).
- Valkos:** *valkas* pv. (dalis sausa, dalis šlapia) Lpš, gn. (prie miško) Lsč. Iš *valkà* 'nedidelis klanas, bala; šlapia, klampi, pelkėta vieta, dauba' (LKŽ XVIII 33–34).
- Valkū tiltėlis:** *valkūr tiltėlis* tlt. (seniau buvęs) Lsč. Dėl pirmojo dėmens žr. *Valkos*, antrasis dėmuo – dem. priesagos *-elis* vedinys iš *tiltas* (žr. *Šėkalankio tiltas*).
- Vanagūliai:** *vanagūliū* kr., pv. Dvn. Daugiskaitinis priesagos *-ulis* vedinys iš *vānažas* 'plėšrus paukštis trumpu lenktu snapu ir aštriais nagais' (LKŽ XVIII 85).
- Varlėnė:** *varlėne* bl., pv. Mtj. Iš *varlėnė* 'vieta, kur daug varlių' (LKŽ XVIII 273).
- Varnālaukis:** *varnālaukis* drv. Žvg. Pirmasis dėmuo iš *vārna* 'varninių šeimos paukštis pilkomis ir juodomis plunksnomis' (LKŽ XVIII 277), antrasis – iš *laūkas* (plg. *Lauko galas*).
- Vařnaraištis:** *vařnaraištis* pv. (šlapia) Nv. Pirmasis dėmuo iš *vařnas* 'varninių šeimos didelis juodas paukštis, kranklys, juodvarnis' (LKŽ XVIII 282), dėl antrojo dėmens žr. *Raistas*.
- Vařnaupis:** *vařnaupis* upl. Mtj. Dėl pirmojo dėmens žr. *Varnaraistis*, dėl antrojo – *Upė*.
- Vārniškiai:** *vārniškij* drv., pv. Mžl. Daugiskaitinis priesagos *-iškis* vedinys iš *vārna* (žr. *Varnalaukis*).
- Varviškis:** *varviškis* pv. Mkl. Priesagos *-iškis* vedinys; šaknis *varv-* siejama su *varvėti* 'lašais ar srovele tekėti, lašėti; sunktis; darytis, būti šlapiam, drėkti, šlapiuoti' (LKŽ XVIII 345–346).
- Vaškīnė:** *vaškīne* mš. Mnčš. Iš *vaškīnis*, *-ė* 'padarytas iš vaško; savo spalva, išvaizda panašus į vašką' (LKŽ XVIII 386).
- Vaškīniai:** *vaškīnij* mš. Šrk. Žr. *Vaškīnė*.
- Vašviñtė:** *vašviñte* pv., up. Bgd. Pirmasis dėmuo iš *vašūs*, *-i* 'kuris gerai auga, veši, vešlus' (LKŽ XVIII 390), o antrasis galėtų būti siejamas su *výsti*, *viñta* 'glebti trūkstant drėgmės ar esant netinkamoms augimo sąlygoms' (LKŽ XIX 744). Tačiau patikimiau gal šaknį *vin-* (su ją praplėtusiu priebalsiu *-t-*) kildinti iš **ven(t)-* 'lenkti, linkti', su kuria yra ir daugiau lietuvių vietovardžių: *Ventà*, *Vintarà*, *Ažvintis* ir kt. (A. Vanagas LHEŽ 372).
- Vėgėlė:** *vegėlė* grv., pv., upl. Kžn. Iš *vėgėlė* 'plėšri menkių šeimos žuvis' (LKŽ XVIII 500).

- Vėgėlės rāvas:** *vegelės rāvas* grv. (išeina iš raisto) Msk. Dėl pirmojo dėmens žr. *Vėgėlė*, dėl antrojo – *Ravas*.
- Vėgėlės upėlis:** *vegelės upėlis* grv., upl. Msk. Dėl pirmojo dėmens žr. *Vėgėlė*, dėl antrojo – *Upelis*.
- Vėgėlių kálnas:** *vegelūr kálnas* kl. (prie *Vėgėlių pievos*, žr.) Klm. Dėl pirmojo dėmens žr. *Vėgėlė*, dėl antrojo – *Kalno krūmai*.
- Vėgėlių pieva:** *vegelūr pieva* pv. (šlapia) Klm. Dėl pirmojo dėmens žr. *Vėgėlė*, dėl antrojo plg. *Bakšių pieva*.
- Vejelės:** *vejėlas* pv. Mkl. Daugiskaitinis dem. priesagos *-elė* vedinys iš *vejà* 'žema tankia žole užžėlusį pieva, žolynas; žema tanki žolė; viršutinis žemės sluoksnis su žole, velėna' (LKŽ XVIII 569–570).
- Vejėlkos:** *vejėlkas* (// *Vejelės*, žr.) pv. Mkl. Slaviškos priesagos *-ka* vedinys iš *Vejelės*.
- Velėniškiai:** *velaniškių* pv. Tlv. **Velėniškis:** *velaniškis* pv. Mkl. Daugiskaitinis priesagos *-iškis* vedinys galbūt iš *velėna/velėnà* 'viršutinis žemės sluoksnis, prižėlęs augalų šaknų; sužėlęs pievos paviršius, žolynas' (LKŽ XVIII 609–610).
- Vėndelynė (Vėndelinė?):** *vėndeline* pv. Kr. Priesagos *-ynė (-inė?)* vedinys, kurio pamatinė dalis *vendel-* neaiški; gal iš pvd. (prvd.) ar iškreipta skolinio forma (pvz., lenk. *wądl* 'skardis, kriaušis, duobė').
- Vidūlaukis:** *vidūrėlaukis* pv. Nv, Šrk. Pirmasis dėmuo iš *vidūs* 'vidury, centras ar maždaug centras (vietos atžvilgiu)' (LKŽ XIX 113–114), dėl antrojo dėmens plg. *Lauko galas*.
- Vidūpelis:** *vidūrėpelis* pv. Kžn. Galbūt iš *vidūs* (plg. *Vidūlaukis*) ir *upėlis* (žr. *Upelis*), t. y. iš **vidūupelis?* Antrasis dėmuo (*-pelis*) su tam tikra abejone gali būti siejamas ir su *pėlas* 'smulkus šiaudagalys, šapas, akuotas' (LKŽ IX 755).
- Vidūpievė:** *vidūrėpeve* pv. (tarp dirvų) Lpš. **Vidūpievis:** *vidūrėpevis* pv. Kr, Mtj. Pirmasis dėmuo iš *vidūs* (plg. *Vidūlaukis*), antrasis – iš *pieva* (plg. *Bakšių pieva*).
- Vidurinis:** *vidūrėnis* drv. Psd. Iš *vidurėnis*, *-ė* 'esantis viduryje ko ar tarp ko (vietos atžvilgiu)' (LKŽ XIX 103).
- Vidurinis laūkas:** *vidūrėnis laūkas* drv. Lpl. Dėl pirmojo dėmens žr. *Vidurinis*, dėl antrojo – *Lauko galas*.
- Vidurinis raistas:** *vidūrėnis raistas* rst. Nv. Dėl pirmojo dėmens žr. *Vidurinis*, dėl antrojo – *Raistas*.
- Vidurinis ravėlis:** *vidūrėnis ravėlis* pv. (vidury klonis, iš šonų kalvos) Lpl. Dėl pirmojo dėmens žr. *Vidurinis*, dėl antrojo – *Ravelis*.
- Viesėlė:** *vesėla* pv. (siaura, labai ilga, yra bėgantis vanduo) Jsk. Dem. priesagos *-elė* vedinys iš šaknies, kurią turi up. *Viesà* (Širvintos dš.), ež. *Viesys* (žr.) ir kuri siejama su *viesula/viesulas* 'stiprus sukūrinis vėjas' (LKŽ XIX 266; A. Vanagas LHEŽ 378).
- Viesėlka:** *vesėlka* pv., upl. (Širvintos dš.) Mtj. Hibridinis (sl. priesagos *-ka*) vedinys iš *Viesėlė* (žr.).
- Viesys:** *vesīs* ež. Jsk. Žr. *Viesėlė*.

Viliáuka: *viláuka* pv. (nuo ežero teka upelis) Tlv. Greičiausiai hibridinis (sl. priesagos *-auka*) vedinys, kurio šaknis *vil-* nėra visai aiški, tačiau (kaip ir kitų ją turinčių lietuvių vietovardžių) gali būti siejama su *vilmis* ‘vandens kauburyš, banga’ (A. Vanagas LHEŽ 382–383).

Vilkaparaīstis: *vilkaparaīstis* rst. Mtj. Pirmasis dėmuo iš *vilkas* ‘panašus į šunį plėšrus miško žvėris’ (LKŽ XIX 380), dėl antrojo dėmens žr. *Paraistys*.

Vincōko sodželkēlė: *vincōka sadželkēla* bl. (iškasta) Kln. Pirmasis dėmuo – avd. *Vincōkas*, antrasis – hibridinis (dem. priesagos *-ēlė*) vedinys iš *sōdželka* (< brus. *сажелка*, rus. *сажалка*) ‘kūdra’.

Vīnkšnė (Vīnkšnės upėlis): *vīnkšne (vīnkšnes upėlis)* upl. (Kabarkštos dš.; po melioracijos beveik išnykęs) Mkl. Galūnės vedinys iš *vīnkšna* ‘guobinių šeimos medis’ (LKŽ XIX 486–487).

Virbalū raīstas: *virbalū raīstas* pv., rst. Kln. Pirmasis dėmuo galbūt iš *virbalas* ‘kokio nors šakoto įrankio smailioji dalis, ražas, dantis’ (LKŽ XIX 507), bet gali būti ir iš pvd. (prvd.?) *Virbalas* (LPŽ II 1227); dėl antrojo dėmens žr. *Raistas*.

Vīršiškis: *vīršiškis* pv. Šrk. Priesagos *-iškis* vedinys iš *viršūs* ‘viršutinė, aukštesnė dalis’ (LKŽ XIX 628).

Vyšnėlės: *višnėlas* pv. Kr. Daugiskaitinis dem. priesagos *-elė* vedinys iš *vyšniā* ‘erškėtinių šeimos vaismedis sultingomis, raudonomis su kauleliu uogomis’ (LKŽ XIX 778).

Vyšnėlių rāvas: *višnėlu rāvas* grv. (šienaujamas, yra krūmų) Kr. Dėl pirmojo dėmens žr. *Vyšnelės*, dėl antrojo – *Ravas*.

Vytinė (Vytinė?): *vitīne (vitīne?)* bl., (aplink) drv. Mtj. Iš *vytīnė* ‘vieta, kur priaugę daug vytelių’ (LKŽ XIX 823) ar *vytīnė* ‘plona, lanksti medžio šaka, ppr. naudojama kam nors pinti arba rišti; rykštė’ (ten pat, 823).

Vōgiškė: *vōgiške* pv. Jt, Kln. Galbūt priesagos *-išké* vedinys iš *vōgė/vōgis* ‘ariant ar akėjant paliktas neišdirbtas tarpas’ (LKŽ XIX 885, 887). Vietos žmonių tiesiog siejama su *vōgti* ‘slapta savintis svetimą turtą’ – esą iš ten vogdavę arklius.

Zabiėliškis: *zabiėliškis* pv. Kln. Priesagos *-iškis* vedinys iš pvd. *Zabielā* (LPŽ II 1259).

Zabiėliškių raīstas: *zabiėlišku raīstas* rst. Kln. Dėl pirmojo dėmens žr. *Zabieliškis*, dėl antrojo – *Raistas*.

Zacišiai: *zacišij* drv. (kaimo pirka iš Astruvkos dvaro) Žvg. Iš lenk. *zaczisze* ‘užuovėja; nuošalys, rami vieta’.

Zapaškā: *zapaškā* drv. Stv. Iš sl. *zapaška* (rus. *занáuка* ‘arimas, užarimas; suarta žemė’) ‘žemės nuoma iš pusės’ (LKŽ XIX 999).

Zubėlių ēžeras: *zubėlu āžeras* ež. Zb. Pirmasis dėmuo iš kaimo vardo *Zubėliai*, antrasis – iš *ēžeras* (plg. *Ežerėlis*).

Zūbiškis (Zūbiškis?): *zūbiškis (zūbiškis?)* pv. Mtj. Priesagos *-iškis* vedinys iš pvd. *Zūbas* (*Zūbas?* LPŽ II 1299) ar *zūbas* ‘lūpa; dantis’ (LKŽ XIX 1075–1076).

- Žabavà:** *žabavà* drv. Iš. Plg. *žabāvas*, -à 'be kilpų (apie nytis)' (LKŽ XX 16).
- Žaigáičių laūkas:** *žaiǵáičiu laūkās* drv. Kr. Pirmasis dėmuo iš kaimo vardo *Žaigáičiai*, dėl antrojo dėmens plg. *Lauko galas*.
- Žagarŕnė:** *žagarŕne* mš. Stv. Iš *žagarŕnė* 'vieta, kur daug žagarų' (LKŽ XX 52).
- Žálias tiltas:** *žális tíltās* tlt. Šrk. Pirmasis dėmuo iš *žálias*, -ià 'tokios spalvos kaip žolė; žaliuojantis' (LKŽ XX 108–109), dėl antrojo dėmens plg. *Šėkalankio tiltas*.
- Žardŕyklės:** *žarđŕklas/Žardŕkliū raistas:* *žarđŕklŕ raistās* rst. (Darvydų miške) Lpš. Plg. *žardŕklė/žardŕklė* 'šakota kartis žardui statyti' (LKŽ XX 167); *Raistas*.
- Žarnėlė:** *žarnėla* drv. Iš. Plg. dem. *žarnėlė* 'maža žarna; ilgas, siauras žemės sklypelis' (LKŽ XX 184, 186).
- Žilėnė:** *žilėne* pv. Gl. Priesagos -enė vedinys iš *žilas*, -à 'kuris sidabro spalvos, baltas, nubalęs' (LKŽ XX 575).
- Žirgāpievė:** *žirgāpeve* pv. Gl. Pirmasis dėmuo iš *žirgas* 'gražus, jaunas arklys' (LKŽ XX 713), antrasis – iš *pieva* (plg. *Bakšių pieva*).
- Žirinà:** *žirinà* grv. Gržn. Neaiški kilmė.
- Žuviñčių ežeras:** *žuviñčiu ežeras* ež. Žvn. Iš kaimo vardo *Žuviñčiai* (dar žr. *Žuvinta*) ir *ežeras* (žr. *Ežerėlis*).
- Žuvintà:** *žuvintà/Žuvintė:* *žuviñtė* upl. (iš *Žuvinčių* ež., Šventosios kair.) Kln, Žvn. Priesagų -inta, -intė vediniai iš *žuvis* 'stuburinis vandens gyvūnas, kvėpuojantis žiaunomis ir judantis pelekais' (LKŽ XX 1008).
- Žvyrynas:** *žvirŕnas* kl. Kln. Iš *žvyrynas* 'vieta, kur daug žvyro' (LKŽ XX 1143).
- Žvyrynė:** *žvirŕne* drv. Jkn, Kln, Sdn. Iš *žvyrynė* 'žvyro dirva, laukas, žemė' (LKŽ XX 1143).

Baigiamosios pastabos

Iš buvusio Gelvonų valsčiaus 43 gyvenamųjų vietų 1957–1959 m. užrašyta apie 580 skirtingų šaknų ar skirtingais darybos būdais padarytų vietovardžių – balų (bl.), dirvų (drv.), ganyklų (gn.), griovių (grv.), kalvų (kl.), krūmų (kr.), miškų (mš.), pievų (pv.), raistų (rst.), šaltinių (šlt.), tiltų (tlt.), ežerų (ež.), upių (up.) vardu.

Darybos požiūriu visus vardus galima skirti į pirminius ir antrinius.

Pirminiai vietų vardai yra kilę iš kitų žodžių – daiktavardžių ar (retai) būdvardžių – be papildomų darybinių formantų, pvz.: *Akis:* (iš) *akis*, *Akivaras:* *akivaras*, *Balà:* *balà*, *Žvyrynas:* *žvyrynas*; *Bendrà:* *bendrà*. Prie jų skirtini ir tokie daugiskaitiniai vardai: *Jaurai*, *Loviaĩ*, *Šaltiniai* ir kt.

Antriniai vietų vardai dar skirtini į:

- vedinius: a) galūnių, pvz.: *Asiūklė* ← *asiūklis*, *Dumblys* ← *dūmblas*, *Šlaitė/Šlaitis* ← *šlaitas*; b) priesagų, pvz.: *Baidiškė/Baidiškis*, *Ilginė*, *Pieveniai*; c) priešdėlių, pvz.: *Antābalė*, *Paladzŕnis*, *Užūdumblė*;

2) dūrinius, pvz.: *Didžiāmiškis, Gražūlaukė, Vidūpievė*;

3) sudėtinius, kurių antrasis dėmuo paprastai objektą nusakantis daiktavardis, o pirmasis dėmuo, tą objektą apibūdinantis, gali būti: a) daiktavardis (dažniausiai kilmininko linksnio), pvz.: *Bakšių pėva, Bālių kálnas, Pābalio tiltēlis, Raguvōs krūmai, Vėgēlēs upēlis*; b) būdvardis, pvz.: *Būbinēs tiltas, Dīdelē balā, Galīnē pėva, Kapīnis kálnas*. Tik po vieną sudėtinį vietovardį užrašyta iš trijų dėmenų (*Baltū bōbū rāvas*) ir kurio pirmasis dėmuo – įvardis (*Anōj pakaļnē*) ar skaitvardis (*Antrā lankēlē*). Prie šios – sudėtinių vietovardžių – grupės galima skirti ir junginius su prielinksniais, pvz.: *Par āžuolā, Po alksnūnu, Po Tilvīkū kapaīs, Už kalnēlio*.

Vienokio ar kitokio objekto nepasikartojančių, t. y. tik viename kuriame kaime žinomų, pavadinimų užrašyta daugiausia (apie 86,3%), gerokai mažiau pasikartojančių dviejuose kaimuose (apie 9,2%) ir mažiausiai pasikartojančių trijuose ir daugiau kaimų (apie 4,5%).

Tiksliai skaičiais ar procentais nustatyti, kiek ir kokiais darybos būdais yra padarytų vietovardžių, gana sudėtinga. Pavyzdžiui, vietovardžiai su deminutyvinėmis priesagomis (*Lankēlē, Skerdimēlis, Trakēlis, Vejēlēs ...*) gali būti vediniai iš pamatinių žodžių (*lankā, skerdīmas, trākas, vejā ...*) arba jais virtę iš deminutyvines priesagas turinčių bendrinių žodžių (*lankēlē, skerdimēlis, trakēlis, vejēlēs...*), plg. A. Vanagas LHD 118, 195–196. Tokių neaiškumų, kuriai darybos grupei skirti tą ar kitą vietovardį, yra ir daugiau. *Pakaļnē, Pakapē, Užūgiriai* ir kiti panašūs vietų vardai gali būti padaryti iš pamatinių žodžių *kálnas, kapaī, giria* ar virtę jais iš priešdėlinių vedinių (bendrinių žodžių) *pakaļnē, pakapē, užūgiriai*. Tik labai apytikriai galima teigti, kad pirminių vietovardžių yra mažiau kaip trečia dalis visų vardų (apie 30%), o didžioji dalis – antriniai. Tarp šių daugiausia yra sudėtinių (apie 27%), po jų eitų vediniai (galūnių – apie 3%, priesagų – apie 13%, priešdėlių – apie 7%) ir dūriniai (apie 11%).

Be lietuviškos (baltiškos) kilmės vietovardžių, palyginti nedidelė jų dalis yra slaviškos kilmės (pvz.: *Cegēlnē, Dzegcērnē, Pašā, Ručājus, Svistāpolis, Zapaškā, Lišnas kavālkas*) ar turi svetimos kilmės darybinių elementų (hibridai, pvz.: *Melnytēlē, Raudonkā, Staliōriškis*). Hibridiniais laikytini ir sudėtiniai vietovardžiai, kurių vienas dėmuo yra lietuviškas, o kitas slaviškas (pvz.: *Didžiūlis rāvas, Kapīniai šniūrai*).

Pasitaiko vietovardžių, kurių kilmė neaiški (pvz.: *Radadidā, Turōnas, Vėndelynē, Žirinā*). Jų daryba ir kilmė, reikia tikėtis, bus geriau suprasta platesnio regiono ar visos Lietuvos vietovardžių kontekste, t. y. kai bus išleistas Lietuvos vietovardžių žodynas.

Sutrupinimai*

a) Gyvenamųjų vietų vardų sutrupinimai

<i>Alk</i>	<i>Alėkniškis</i>	<i>Kln</i>	<i>Kuľniškiai</i>	<i>Psd</i>	<i>Pasodniškai</i> ¹⁰
<i>Bd</i>	<i>Būdà</i>	<i>Kr</i>	<i>Karālišķiai</i>	<i>Psl</i>	<i>Pūsilgiškiai</i>
<i>Bgd</i>	<i>Bagdýšiai</i>	<i>Kžn</i>	<i>Keižiónys</i> ⁷	<i>Sdn</i>	<i>Sedúnai</i>
<i>Bgs</i>	<i>Bagaslaviškis</i>	<i>Lbn</i>	<i>Labúnava</i>	<i>Snd</i>	<i>Senādvāriai</i> ¹¹
<i>Dvn</i>	<i>Davónys</i>	<i>Lp</i>	<i>Lapšiaĩ</i>	<i>Stv</i>	<i>Stavārygala</i>
<i>Gl</i>	<i>Geľvė</i>	<i>Lpl</i>	<i>Lapliēriai</i>	<i>Šl</i>	<i>Šiauliaĩ</i>
<i>Gl v</i>	<i>Gėlvonai</i>	<i>Lpš</i>	<i>Lapiškiai</i> ⁸	<i>Šn</i>	<i>Šeiniúnai</i>
<i>Gržn</i>	<i>Grežėniškiai</i> ⁶	<i>Lsč</i>	<i>Lesčiúnai</i> ⁹	<i>Šrk</i>	<i>Šarkaičiai</i> ¹²
<i>Iš</i>	<i>Išeriškiai</i>	<i>Mkl</i>	<i>Mikalajúnai</i>	<i>Tlv</i>	<i>Tilvikai</i>
<i>Jk</i>	<i>Jakubónys</i>	<i>Mnčš</i>	<i>Mančiušėnai</i>	<i>Zb</i>	<i>Zubėliai</i>
<i>Jkn</i>	<i>Juknónys</i>	<i>Msk</i>	<i>Maskōlišķiai</i>	<i>Žg</i>	<i>Žaigāičiai</i>
<i>Jsk</i>	<i>Jaskaūdžiai</i>	<i>Mtj</i>	<i>Motiejúnai</i>	<i>Žvg</i>	<i>Žvagākalmis</i>
<i>Jt</i>	<i>Jutkónys</i>	<i>Mžl</i>	<i>Māželiai</i>	<i>Žvn</i>	<i>Žuviñčiai</i> ¹³
<i>Kl</i>	<i>Kāliakemiai</i>	<i>Nv</i>	<i>Neverónys</i>		
<i>Klm</i>	<i>Kelmai</i>	<i>Prnk</i>	<i>Praniūkai</i>		

b) Spec. ženklai

- // ženklas, rašomas tarp gretiminių formų (pavadinimų)
 / ženklas, rašomas tarp skirtingose vietose vartojamų formų (pavadinimų)
 < ženklas, rodantis iš ko (žodis) kilęs
 > ženklas, rodantis kuo (žodis) virto
 ← ženklas, rodantis nefonetinį vienos formos pakeitimą kita
 * ženklas (žvaigždutė), rašomas prieš žodį (pavadinimą), rodo, kad jis rekonstruotas, neužfiksuotas iš gyvosios kalbos

c) Literatūros sutrupinimai¹⁴

- E. Fraenkel LEW – Fraenkel E. *Litauisches etymologisches Wörterbuch*, Heidelberg, 1962, t. 1–2.
 K. Kuzavinis – Kuzavinis K. Lietuvos vardo kilmė, *Kalbotyra*, 1964, t. 10, p. 5–16.
 LATSŽ II – Lietuvos TSR administracinio-teritorinio suskirstymo žinynas, Vilnius, 1976, d. 2.
 LKŽ I–XX – Lietuvių kalbos žodynas, Vilnius, 1941–2002, t. 1–20.
 LPŽ I – Vanagas A., Maciejauskienė V., Razmukaitė M. *Lietuvių pavardžių žodynas. A–K*, Vilnius, 1985, t. 1.
 LPŽ II – Vanagas A., Maciejauskienė V., Razmukaitė M. *Lietuvių pavardžių žodynas. L–Ž*, Vilnius, 1989, t. 2.
 P. Skardžius RR I – Skardžius P. *Rinktiniai raštai. Lietuvių kalbos žodžių daryba* (fotografuotinis leidinys), Vilnius, 1996, t. 1.
 A. Vanagas LHD – Vanagas A. *Lietuvos TSR hidronimų daryba*, Vilnius, 1970.
 A. Vanagas LHEŽ – Vanagas A. *Lietuvių hidronimų etimologinis žodynas*, Vilnius, 1981.
 A. Vanagas LMV – Vanagas A. *Lietuvos miestų vardai*, Vilnius, 1996.

* Bendrinių žodžių sutrupinimai pateikti knygos gale skyrelyje „Santrumpos ir sutrupinimai“.

⁶ Vietos žmonių kaimo vardas kirčiuojamas pastoviu kirčiu, t. y. pirmąja kirčiuote – *Grežėniškiai*, *Grežėniškius*, o ne *Grežėniškiai*, *Grežėniškius*, kaip nurodoma LATSŽ II 91.

⁷ Vietos žmonės kaimo vardą taria *Keižiónys*, o ne *Keižónys*, kaip nurodoma LATSŽ II 129.

⁸ Vietos žmonių kaimo vardas kirčiuojamas ant-
 rąja kirčiuote – *Lapiškiai*, *Lapiškius*, o ne *Lāpiškiai*,
Lāpiškius (pirmoji kirčiuotė), kaip nurodoma LATSŽ
 II 152. Šaknyje pastoviu kirčiu kirčiuojamas į
 vakarus nuo Gelvonų (netoli Mančiušėnų) esančio
 kaimo pavadinimas – *Lāpiškiai* II.

⁹ Vietos žmonės taria *Lesčiúnai*.

¹⁰ Vietos žmonės taria *Pasadnykai*.

¹¹ Vietos žmonių tvirtinimu, tarpukario metais va-
 dinta ne *Senādvāriai* (LATSŽ II 275), o *Sėndvāriai*.

¹² Vietos žmonių kaimo vardas kirčiuojamas ant-
 rąja kirčiuote – *Šarkaičiai*, *Šarkaičius*, o ne *Šarkāi-*
čiai, *Šarkāičius* (pirmoji kirčiuotė), kaip nurodo-
 ma LATSŽ II 299.

¹³ Vietos žmonių kaimo vardas kirčiuojamas ant-
 rąja kirčiuote – *Žuviñčiai*, o ne *Žuviñčiaiĩ* (ketvir-
 toji kirčiuotė), kaip nurodoma LATSŽ II 363.

¹⁴ Žr. dar literatūrą 1–5 išnašose. Taip pat naudotasi:
 Baronas V., Galinis V. *Rusų–lietuvių kalbų žody-*
nas, Vilnius, 1967, t. 1 (A–H), t. 2 (O–Я); Vaitke-
 vičiūtė V. *Lenkų–lietuvių kalbų žodynas*, Vilnius,
 1979, ²1994; *Беларуска–рускі слоўнік*, Maskva, 1962.

Straipsnio rankraštis gautas 2006 02 10, serijos „Lietuvos valsčiai“ Mokslo darbų komisijos įvertintas 2009 01 07, skelbti parengtas 2009 03 12.

Straipsnis spausdintas „Lietuvos valsčių“ serijos monografijoje „Gelvonai“, Vilnius, *Versmė*, 2009, p. 980–1016 (vyr. redaktorė ir sudarytoja *Vida Girininkienė*).

Straipsnio kalbos redaktorius *Albinas Masaitis*, korektorė *Rasa Kašėtienė*, anglų k. redaktorius, vertėjas *Aloyzas Pranas Knabikas*.

Straipsnio priedai, skelbiami atskirai (specializuotuose rinkinio skyriuose):

1. Straipsnio santrauka anglų kalba.
2. Žinios apie autorių.

© Skelbiant ar bet koku būdu panaudojant bet kurį svetainės www.llt.lt tekstą ar jo dalį kartu su juo privaloma skelbti interneto svetainės „Lietuvos lokaliniai tyrimai. www.llt.lt“ visą nesutrumpintą pavadinimą, straipsnio autorių, straipsnio pavadinimą, „Lietuvos valsčių“ serijos ir monografijos, kuriai straipsnis parašytas, pavadinimus bei straipsnio paskelbimo svetainėje www.llt.lt datą.